

FOLKETINGET
STATSREVISORERNE

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

August 2019
– 21/2018

Rigsrevisionens beretning afgivet
til Folketinget med Statsrevisorernes
bemærkninger

Revisionen af statens forvaltning i 2018

21/2018

Beretning om

revisionen af statens forvaltning i 2018

Statsrevisorerne fremsender denne beretning med deres bemærkninger til Folketinget og vedkommende minister, jf. § 3 i lov om statsrevisorerne og § 18, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

København 2019

Denne beretning til Folketinget skal behandles ifølge lov om revisionen af statens regnskaber, § 18:

Statsrevisorerne fremsender med deres bemærkning Rigsrevisionens beretning til Folketinget og vedkommende minister.

Børne- og undervisningsministeren, finansministeren, forsvarsministeren, justitsministeren, klima-, energi- og forsyningsministeren, ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling, ministeren for udviklingssamarbejde, skatteministeren, social- og indenrigsministeren, sundheds- og ældreministeren samt transportministeren afgiver en redegørelse til beretningen.

Rigsrevisor afgiver et notat med bemærkninger til ministrenes redegørelser.

På baggrund af ministrenes redegørelser og rigsrevisors notat tager Statsrevisorerne endelig stilling til beretningen, hvilket forventes at ske i december 2019.

Ministrenes redegørelser, rigsrevisors bemærkninger og Statsrevisorernes eventuelle bemærkninger samles i Statsrevisorernes Endelig betænkning over statsregnskabet, som årligt afgives til Folketinget i februar måned – i dette tilfælde Endelig betænkning over statsregnskabet 2018, som afgives i februar 2020.

**Henvendelse vedrørende
denne publikation rettes til:**

Statsrevisorerne
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Tlf.: 3337 5987
statsrevisorerne@ft.dk
www.ft.dk/statsrevisorerne

**Yderligere eksemplarer kan
købes ved henvendelse til:**

Rosendahls Lager og Logistik
Vandtårnsvej 83A
2860 Søborg

Tlf.: 4322 7300
distribution@rosendahls.dk
www.rosendahls.dk

ISSN 2245-3008
ISBN online 978-87-7434-623-4
ISBN trykt 978-87-7434-624-1

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning om revisionen af statens forvaltning i 2018

Statsrevisorernes grundlovsbestemte gennemgang af statsregnskabet baserer sig primært på de sager, som rigsrevisor på grund af deres kritiske principielle eller tværgående betydning har valgt at rapportere om i denne *beretning nr. 21/2018 om revisionen af statens forvaltning i 2018*, og på Rigsrevisionens bevillingskontrol og vurdering af statsregnskabet fuldstændighed i *beretning nr. 20/2018 om revisionen af statsregnskabet for 2018*.

Revisionen har vist, at der har været en række regelbrud og forvaltningsmangler i ministeriernes forvaltning i 2018, som bl.a. har givet Rigsrevisionen anledning til 3 kritiske udtalelser på Skatteministeriets område.

Statsrevisorerne kritiserer skarpt, at revisionen - særligt på Skatteministeriets område - har konstateret en række væsentlige regelbrud og forvaltningsmangler. Statsrevisorerne skal særligt pege på Skatteministeriets forvaltning af:

- Inddrivelsesopgaven, hvor restancerne til det offentlige er steget fra ca. 108,6 mia. kr. til ca. 118,2 mia. kr. i 2018 som følge af en utilstrækkelig inddrivelsesindsats, omfattende dataproblemer samt en begrænset og forsinket systemunderstøttelse. Statsrevisorerne finder det bekymrende, at Skatteministeriet ikke længere forventer at kunne afslutte oprydningen i november 2021, hvor fordringerne begynder at forælde, og at Skatteministeriet ikke længere forventer, at alle fordringer kan konverteres til det nye inddrivelsessystem.

Statsrevisorerne

16. august 2019

Henrik Thorup
Klaus Frandsen
Villum Christensen
Frank Aaen
Britt Bager
Flemming Møller Mortensen

- Rentetilskrivningen, hvor der - i strid med opkrævningsloven - ikke er tilskrevet renter på en række opkrævningsfordringer. Dette har medført et tab på minimum 400 mio. kr. for staten. Statsrevisorerne finder i den forbindelse, at det er en skærpende omstændighed, at problemerne vedrørende datafejl, utilstrækkelig systemunderstøttelse og afklaring af gældende renteregler har været kendt i en længere årrække.
- Nummerpladeinddragelsen, hvor nummerplader siden 2012 ikke er blevet sendt til inddragelse hos politiet, når ejerne mangler at betale grøn ejerafgift eller vægtafgift. Det betyder, at der - i strid med lovgivningen - kører ca. 250.000 køretøjer rundt på de danske veje, hvor nummerpladerne skulle have været inddraget.

Statsrevisorerne gør opmærksom på, at det fremgår af beretningen, at en yderligere indsats med flere medarbejdere i Gældsstyrelsen kan generere et stort månedligt merprovenu.

Hvad angår de øvrige ministerier, finder Statsrevisorerne det utilfredsstillende:

- At der ved virksomheder på 14 ministerområder er sket regelbrud, fejl eller mangler i forbindelse med lønforvaltningen. Justitsministeriet har fx udbetalt godt 835.000 kr. for meget til en chef i Kriminalforsorgen over en periode på 10 år, og Undervisningsministeriet har ikke ført et effektivt tilsyn med gymnasirektorernes løn, resultatlønskontrakter og engangsvederlag.
- At der er mangler i en række ministeriers og virksomheders forvaltning af tilskud, bl.a. i Udenrigsministeriets administration af Danida Business Finance, Miljø- og Fødevareministeriets kontrol med tilskud til ordningerne Økologisk arealtilskud og Naturforvaltning, og Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet. Den mangelfulde forvaltning af tilskud indebærer risiko for, at tilskuddet ikke opfylder det samfundsmæssige formål, der var hensigten med bevillingen.
- At der er alvorlige mangler i it-sikkerheden hos Justitsministeriet, Sundheds- og Ældreministeriet og Transport-, Bygnings- og Boligministeriet. Manglende it-sikkerhed medfører risiko for, at virksomhederne ikke kan opretholde driften, og at statens og borgernes oplysninger kompromitteres.
- At Forsvarsministeriet har en u hensigtsmæssig budgetstyring af 3 flerårige it-investeringsprojekter. Den utilstrækkelige styring medfører risiko for, at it-projekterne bliver forsinket, fordyret eller ikke har den rette kvalitet.

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion og konklusion	1
1.1. Formål og konklusion.....	1
1.2. Baggrund	3
1.3. Revisionskriterier, metode og afgrænsning.....	4
2. Kritiske udtalelser om forvaltningen	5
2.1. Fortsat udfordringer med Skatteministeriets inddrivelse af de offentlige restancer	5
2.2. Skatteministeriet overholder ikke reglerne om rentetilskrivning	17
2.3. Skatteministeriet sender ikke nummerplader til inddragelse hos politiet.....	20
3. Andre bemærkninger fra revisionen	22
3.1. Flere ministerier kan styrke lønforvaltningen	22
3.2. Mangelfuld tilskudsforvaltning.....	35
3.3. Alvorlige mangler i it-sikkerheden	39
3.4. U hensigtsmæssig budgetstyring af flerårige investeringsprojekter	42
3.5. Øvrige sager med fejl og usikkerheder	44
4. Sager fra tidligere beretninger, vi afslutter	47
Bilag 1. Metodisk tilgang.....	51
Bilag 2. Sager, vi følger fra tidligere beretninger om revisionen af stats- regnskabet	55
Bilag 3. Ordliste.....	61

Rigsrevisionen afgiver denne beretningen til Statsrevisorerne i henhold til § 17, stk. 2, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 19 januar 2012.

Rigsrevisionen har revideret regnskaberne efter § 2, stk. 1, nr. 1, 2, 3 og 4, jf. § 3 i rigsrevisorloven.

Rigsrevisionen har endvidere gennemgået regnskaberne efter § 4, stk. 1, nr. 1, 2 og 3, jf. § 6 i rigsrevisorloven. Endelig har Rigsrevisionen gennemgået regnskaberne efter § 5, jf. § 6 i rigsrevisorloven.

Beretningen vedrører 13 ministerier på finanslovens §§ 6-7, 9-12, 15-16, 20, 24 og 28-29.

Vi har valgt ikke at opliste de mange ministre, som har haft ansvaret for sagerne i beretningen, der også omfatter opfølgning på revisions-sager, som tidligere ministre har haft ansvaret for.

Beretningen har i udkast været forelagt ministerierne, hvis bemærkninger er afspejlet i beretningen.

1. Introduktion og konklusion

1.1. Formål og konklusion

1. Beretningen handler om revisionen af statens forvaltning i 2018. Vi har undersøgt, om ministeriernes forvaltning af afgrænsede emner understøtter, at ministerierne overholder regler og varetager skyldige økonomiske hensyn. Revisionerne er planlagt, så vi reviderer centrale processer og systemer på de enkelte ministerområder i løbet af 5 år.

Formålet med revisionerne har været at vurdere, om ministerierne har forvaltet de udvalgte emner i overensstemmelse med de regler og forudsætninger, som Folketinget har fastlagt. Beretningen skal dermed understøtte Statsrevisorernes og Folketingets opgave med at kontrollere ministerierne.

Konklusion

Revisionen har afdækket en række regelbrud og forvaltningsmangler. På Skatteministeriets område har vi 3 kritiske udtalelser.

Vi har en kritisk udtalelse om Skatteministeriets forvaltning af inddrivelsesopgaven. Inddrivelsesindsatsen har været præget af omfattende dataproblemer og begrænset systemunderstøttelse for langt hovedparten af fordringsmassen. Restancerne til det offentlige er steget til 118,2 mia. kr. i 2018.

Vi har desuden en kritisk udtalelse, fordi Skatteministeriet ikke har tilskrevet renter på en række områder. Det har medført et tab for staten på minimum 400 mio. kr.

Den sidste kritiske udtalelse handler om, at Skatteministeriet ikke forvalter i overensstemmelse med loven, fordi ministeriet har undladt at sende nummerplader til inddragelse hos politiet, når ejerne mangler at betale grøn ejerafgift eller vægtafgift.

På de øvrige ministerområder har revisionen afdækket en række sager, som vi ønsker at gøre Statsrevisorerne opmærksom på. Sagerne har ikke givet anledning til en kritisk udtalelse.

Sagerne handler bl.a. om virksomheder, der ikke har udbetalt korrekt løn eller ikke overholder regler om arbejdstid. Der er større eller mindre regelbrud, fejl eller mangler hos virksomheder på 14 ministerområder.

Kritisk udtalelse

Vi afgiver en kritisk udtalelse, hvis vores revision har afdækket væsentlige regelbrud eller forvaltningsmangler, som vi vurderer har interesse for Folketinget eller offentligheden. En kritisk udtalelse er det højeste kritikniveau i Rigsrevisionen.

Sagerne handler også om mangler i virksomhedernes forvaltning af tilskud. Den mangelfulde tilskudsforvaltning giver risiko for, at tilskuddet ikke opfylder det samfundsmæssige formål, der var hensigten med bevillingen.

Sagerne handler desuden om alvorlige mangler i it-sikkerheden hos Rigspolitiet, Sundhedsdatastyrelsen og Banedanmark. Manglerne øger risikoen for, at systemer og data kan kompromitteres, og at systemerne svigter, så virksomhederne ikke kan varetage dele af deres opgaver.

2. Tabel 1 viser de sager, vi omtaler i kapitel 2 og 3 fordelt på de ministerier, der havde ressortansvaret for sagerne.

Tabel 1
Overblik over resultaterne af revisionen

Kritiske udtalelser	Andre revisionsager
Børne- og Socialministeriet	Flere ministerier kan styrke lønforvaltningen, jf. afsnit 3.1.
Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet har ikke sikkerhed for, at tilskud til at fremme vedvarende energi er i overensstemmelse med hjemlen, jf. pkt. 41. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet har ikke sikret rettidig afslutning af sager om støtte til ny teknologi på energiområdet, jf. pkt. 42.
Finansministeriet	Skatteministeriet og Finansministeriet kontrollerer ikke Europa-Kommissionens beregning af Danmarks bidrag til EU, jf. pkt. 53.
Forsvarsministeriet	Flere ministerier kan styrke lønforvaltningen, jf. afsnit 3.1. 5 ministerier bryder regler om arbejdstid, hvileperiode og fridøgn, jf. pkt. 27-29. Forsvarsministeriets budgetstyring af it-projekter er mangelfuld, jf. pkt. 48-49.
Justitsministeriet	Flere ministerier kan styrke lønforvaltningen, jf. afsnit 3.1. Justitsministeriet har udbetalt mere end 800.000 kr. for meget i løn til en chef, jf. pkt. 23. 5 ministerier bryder regler om arbejdstid, hvileperiode og fridøgn, jf. pkt. 27-29. Fortsat utilstrækkelig it-sikkerhed hos Rigspolitiet under Justitsministeriet, jf. pkt. 44.
Miljø- og Fødevarerministeriet	Miljø- og Fødevarerministeriet har ikke sikret en effektiv fysisk kontrol med tilskud til ordningerne Økologisk arealtilskud og Naturforvaltning, jf. pkt. 38-40.

Tabel 1 – fortsat
Overblik over resultaterne af revisionen

	Kritiske udtalelser	Andre revisionsager
Skatteministeriet	<p>Fortsat udfordringer med Skatteministeriets inddrivelse af de offentlige restancer, jf. afsnit 2.1.</p> <p>Skatteministeriet overholder ikke reglerne om rentetilskrivning, jf. afsnit 2.2.</p> <p>Skatteministeriet sender ikke nummerplader til inddragelse hos politiet, jf. afsnit 2.3.</p>	<p>5 ministerier bryder regler om arbejdstid, hvileperiode og fridøgn, jf. pkt. 27-29.</p> <p>Skatteministeriets forvaltning af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag er fortsat mangelfuld, jf. pkt. 50-52.</p> <p>Skatteministeriet og Finansministeriet kontrollerer ikke Europa-Kommissionens beregning af Danmarks bidrag til EU, jf. pkt. 53.</p> <p>Skatteministeriet mangler fortsat en funktion til håndtering af modregning i SAP 38, jf. pkt. 54.</p>
Sundheds- og Ældreministeriet		<p>Sundheds- og Ældreministeriet udbetaler for meget i timeløn til speciallægekonsulenter, jf. pkt. 24.</p> <p>Fortsat alvorlige mangler i it-sikkerheden hos Sundheds- og Ældreministeriet, jf. pkt. 45.</p>
Transport-, Bygnings- og Boligministeriet		<p>5 ministerier bryder regler om arbejdstid, hvileperiode og fridøgn, jf. pkt. 27-29.</p> <p>It-sikkerheden hos Transport-, Bygnings- og Boligministeriet er forringet, jf. pkt. 46.</p>
Udenrigsministeriet		<p>Udenrigsministeriet bør styrke sin opfølgning på Investeringsfonden for Udviklingslandes administration af Danida Business Finance, jf. pkt. 37.</p>
Undervisningsministeriet		<p>Flere ministerier kan styrke lønforvaltningen, jf. afsnit 3.1.</p> <p>Undervisningsministeriets tilsyn med gymnasirektors løn er ikke effektivt, jf. pkt. 30-35.</p>
Økonomi- og Indenrigsministeriet		<p>Overlæger i Region Sjælland modtager uberettiget automatisk merarbejdsbetaling, jf. pkt. 25.</p> <p>Mulighed for optimering af tilkald for deltidsansatte sygeplejersker, jf. pkt. 26.</p> <p>5 ministerier bryder regler om arbejdstid, hvileperiode og fridøgn, jf. pkt. 27-29.</p>

1.2. Baggrund

3. De enkelte ministerier har ansvaret for, at deres dispositioner er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ministerierne har også ansvaret for at tage skyldige økonomiske hensyn, når de forvalter statens midler. Ministerierne har i den forbindelse ansvaret for at etablere systemer og processer, der understøtter regeloverholdelse, sparsommelighed, produktivitet og effektivitet. Beretningen handler om ministeriernes forvaltning i 2018, og vi anvender derfor de betegnelser på ministerier og virksomheder, der var gældende i 2018.

Revisionen omfatter også en række virksomheder uden for statsregnskabet, der modtager statstilskud, bidrag e.l. i henhold til lov, og virksomheder, der er oprettet ved lov, eller hvor staten er medinteressent. Vi omtaler kritiske revisionsager for de virksomheder, fordi en minister er overordnet ansvarlig for virksomhedernes forvaltning af statslige midler.

Vi reviderer hvert år udvalgte emner, hvor der er risiko for, at ministerierne ikke har overholdt reglerne eller forvaltet sparsommeligt, produktivt og effektivt. Vi afgiver en kritisk udtalelse, hvis vores revision afdækker væsentlige regelbrud eller forvaltningsmangler, som vi vurderer har interesse for Statsrevisorerne og Folketinget. En kritisk udtalelse er dermed det højeste niveau af kritik, som både omtales i vores erklæring om ministeriet og i denne beretning. Beretningen beskriver også en række øvrige sager, hvor vores revision har afdækket principielle, kritiske eller tværgående problemer, som vi vil gøre Statsrevisorerne opmærksom på.

1.3. Revisionskriterier, metode og afgrænsning

Revisionskriterier

4. Vi opstiller revisionskriterierne for de enkelte revisioner på baggrund af de regler, der gælder for det udvalgte emne. Det kan fx være retningslinjer, vejledninger og bekendtgørelser, der beskriver de krav og regler, som Finansministeriet eller andre myndigheder har opstillet. Det kan også være vejledninger og rapporter, der afspejler almindelige principper og faglige forventninger til god offentlig økonomistyring og forvaltning med hensyn til sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

Metode

5. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision, hvilket bl.a. indebærer, at vi har foretaget faglige vurderinger og opretholdt en professionel skepsis under revisionen. Vores metode er nærmere beskrevet i bilag 1.

Afgrænsning

6. Vi gennemfører hvert år et antal juridisk-kritiske revisioner og forvaltningsrevisioner. Vi planlægger og prioriterer revisionerne, så vi i løbet af 5 år har revideret centrale emner i statsregnskabet. De enkelte revisioner omfatter ikke alle ministeriets udgifter og indtægter på det udvalgte område, men fokuserer på de typer af dispositioner eller de systemer og processer, hvor vi har vurderet, at der kan være risiko for væsentlige regelbrud eller forvaltningsmangler.

Denne beretning handler om vores revision af ministeriernes aktiviteter i 2018, men vi omtaler relevante revisionsresultater, som vi har opnået frem til juni 2019, hvis de er relevante for sagerne i beretningen. Tal i tabeller er afrundede værdier. Sumtal kan derfor afvige som følge af afrundingsdifferencer.

Beretningens indhold og struktur

7. Beretningen er opdelt i 4 kapitler. I kapitel 2 præsenterer vi de mest kritiske resultater, dvs. revisioner, der har givet anledning til en kritisk udtalelse i en erklæring om et ministerområde.

Kapitel 3 beskriver de revisions-sager, der ikke har påvirket erklæringerne, men som vi vil orientere Statsrevisorerne om, fordi de er principielle, kritiske eller tværgående.

Kapitel 4 handler om opfølgningssager, som vi vurderer kan afsluttes.

Bilag 1 beskriver vores metode. Bilag 2 viser sager, som vi følger fra tidligere beretninger om revisionen af statsregnskabet. Bilag 3 forklarer udvalgte ord og begreber.

Juridisk-kritisk revision

Ved juridisk-kritisk revision undersøger vi et afgrænset område for at vurdere, om ministeriet forvalter i overensstemmelse med centrale regler.

Forvaltningsrevision

Ved forvaltningsrevision undersøger vi et afgrænset område for at vurdere, om ministeriet forvalter sparsommeligt, produktivt og effektivt.

2. Kritiske udtalelser om forvaltningen

8. Dette kapitel beskriver 3 sager, hvor revisionen har afdækket så væsentlige mangler, at vi har en kritisk udtalelse om sagen i erklæringen om ministeriet. De 3 sager handler alle om Skatteministeriets forvaltning.

2.1. Fortsat udfordringer med Skatteministeriets inddrivelse af de offentlige restancer

Uddrag fra erklæring om Skatteministeriet

Kritisk udtalelse om forvaltningen

Skatteministeriet har i 2018 fortsat det omfattende arbejde med at genoprette inddrivelsen, som blev påbegyndt efter nedlukningen af inddrivelsessystemet EFI i 2015. På trods af dette arbejde kan vi konstatere, at genopretningen af inddrivelsen i 2018 er blevet yderligere forsinket. Rigsrevisionen finder dette kritisabelt. Genopretningen forudsætter bl.a., at Skatteministeriet bliver færdig med at rydde op i de problemer, der stammer fra perioden før nedlukningen af EFI.

Inddrivelsesindsatsen har i 2018 været præget af omfattende dataproblemer og begrænset systemunderstøttelse for langt hovedparten af fordringsmassen. Samtidig har Gældsstyrelsens resurser været bundet til en lang række opgaver, fx oprydning i dataproblemer og oplæring af nye medarbejdere, hvilket har medført, at den aktive inddrivelsesindsats har været begrænset. Det er Rigsrevisionens vurdering, at konsekvensen af den begrænsede inddrivelse i en årrække er, at skatteprovenu og andre offentlige krav tabes.

De offentlige restancer er steget fra ca. 108,6 mia. kr. ultimo 2017 til ca. 118,2 mia. kr. ultimo 2018. Det dækker over en situation, hvor tilgangen af restancer på 25,4 mia. kr. har været betydeligt større end inddrivelsesprovenuet på 7,2 mia. kr. og årets afskrivninger på 8,6 mia. kr.

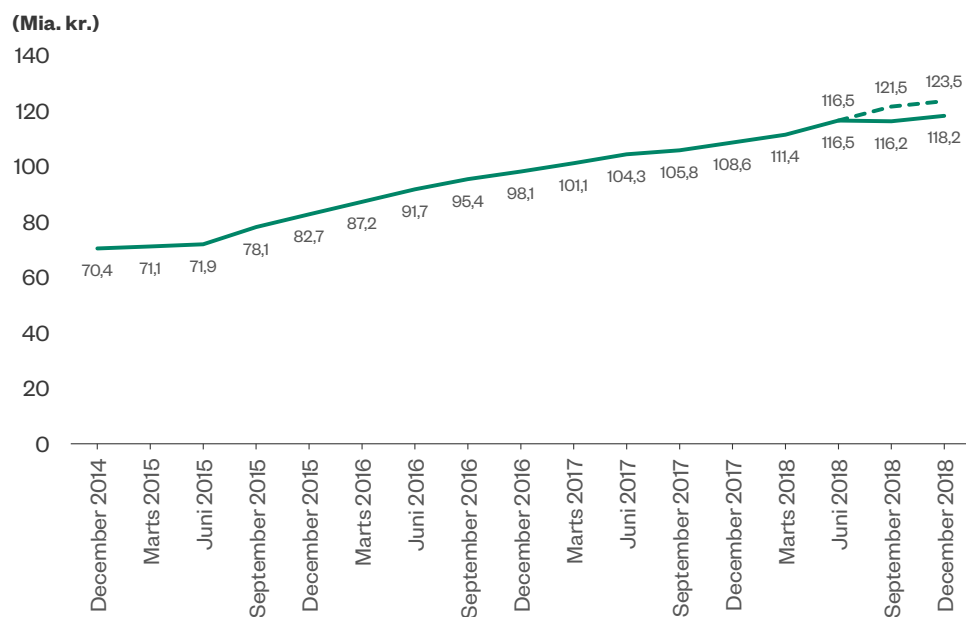
---

9. Vi har fulgt Skatteministeriets udfordringer med inddrivelsen af de offentlige restancer siden 2008. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 34.

Stigning i de offentlige restancer

10. De offentlige restancer er fortsat med at stige i 2018, men den ekstraordinære afskrivning af fordringer i 2. halvår 2018 har dog begrænset væksten. Figur 1 viser den kvartalsvise udvikling i de offentlige restancer i perioden 2014-2018, som Gældsstyrelsen har ansvaret for at inddrive.

Figur 1
Den kvartalsvise udvikling i de offentlige restancer i perioden 2014-2018

PSRM

PSRM står for Public Sector Revenue Management og er det nye it-system, som Skatteministeriet er i gang med at udvikle til afløsning af EFI.

Note: Restancer er opgjort inkl. inddrivelsesfordringer i PSRM på 0,9 mia. kr. og ekskl. udenlandske fordringer på ca. 0,6 mia. kr. og beholdningen af manuelle fordringer i regnskabssystemet SAP 38 på 1,4 mia. kr.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af Skattestyrelsens regnskabsgodkendelser og opgørelser fra DMI og PSRM samt oplysninger fra Gældsstyrelsen.

DMI

Skatteministeriets inddrivelse af restancer behandles i inddrivelsessystemet DMI (Debitor Motor Inddrivelse), som er regnskabssystemet i EFI.

EFI

EFI står for Ét Fælles Inddrivelsessystem. Den automatiske inddrivelse i EFI blev lukket ned kort tid efter, at den var påbegyndt i 2015.

Det fremgår af figur 1, at de offentlige restancer er steget markant siden efteråret 2015, hvor den automatiske inddrivelse af gæld via EFI blev suspenderet. Den stiplede linje i figuren viser, at restancerne ville være steget til 123,5 mia. kr., hvis ikke Skatteministeriet i 2. halvår 2018 ekstraordinært havde afskrevet restancer for 5,3 mia. kr. Restancerne er steget fra 108,6 mia. kr. ultimo 2017 til 118,2 mia. kr. ultimo 2018. Skatte- og afgiftsrestancer udgør 78,9 mia. kr., mens det resterende beløb på 39,3 mia. kr. udgøres af øvrige restancer til det offentlige, herunder Udbetaling Danmark, Rigspolitiet og kommunerne. Der ligger derudover fordringer til en værdi af 1,4 mia. kr. i regnskabssystemet SAP 38, som afventer inddrivelse, da de ikke kan sendes over til inddrivelsessystemet DMI på grund af dataproblemer.

Gældsstyrelsen har i 2018 inddrevet gæld for 7,2 mia. kr., hvilket er en stigning i forhold til 2017, hvor inddrivelsesprovenuet var på 6,8 mia. kr. Tabel 2 viser udviklingen i restancerne i 2018.

Tabel 2
Udviklingen i restancer i 2018

(Mia. kr.)	
Restancer primo 2018	108,6
Tilgang til restancemassen	25,4
Tilgang af nye restancer	19,2
Renter af restancer	6,2
Inddrivelsesprovenu	÷7,2
Afskrivning af restancer	÷8,6
Ekstraordinær afskrivning	÷5,3
Yderligere afskrivninger	÷3,3
Restancer ultimo 2018	118,2

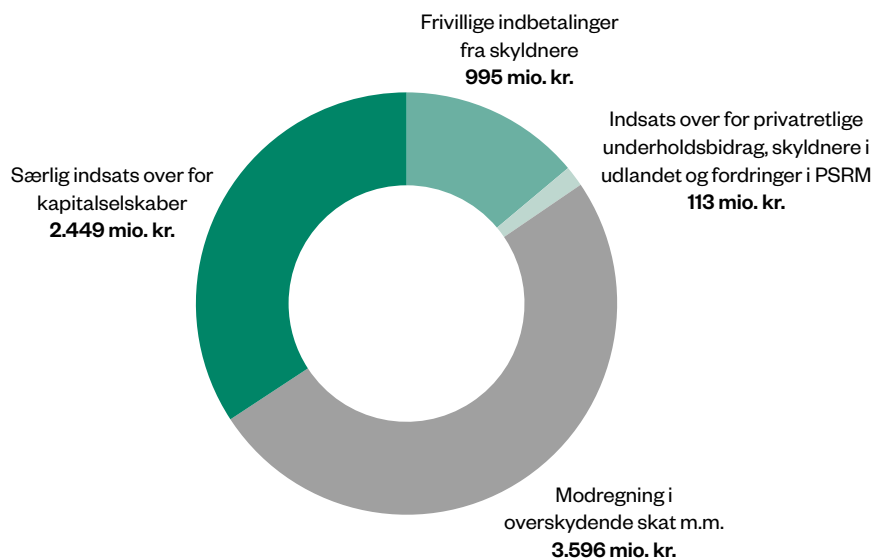
Note: Tilgodehavender og restancer er opgjort ekskl. udenlandske fordringer og beholdningen af manuelle fordringer i SAP 38. I tilgang af nye restancer stammer 0,4 mia. kr. fra konvertering af fordringer fra DMI til PSRM.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Gældsstyrelsen.

Det fremgår af tabel 2, at tilgangen af nye restancer på i alt 25,4 mia. kr., heraf renter på 6,2 mia. kr., er betydeligt større end inddrivelsesprovenuet. De offentlige restancer er dermed vokset med 9,6 mia. kr. i 2018.

Figur 2 viser kilderne til inddrivelsesprovenuet.

Figur 2
Kilder til inddrivelsesprovenuet i 2018

Note: Opgørelsen af provenuet fra modregning i 2018 er ændret i forhold til 2017. I 2017 blev provenuet fra modregning i fordringer under opkrævning ligeledes indregnet. Gældsstyrelsens opgjorte provenu på 7,2 mia. kr. i 2017 er derfor korrigeret til 6,8 mia. kr.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Skatteministeriet.

Gældsstyrelsens indsats over for kapitalselskaber

Gældsstyrelsen har haft en særlig indsats over for kapitalselskaber. Indsatsen retter sig mod selskaber med en restance på mindst 150.000 kr. og personligt ejede virksomheder med en restance på mindst 500.000 kr.

Det fremgår af figur 2, at inddrivelsesprovenuet i 2018 især stammer fra modregning i overskydende skat m.m., som er kilden til inddrivelsen af 3,6 mia. kr. Der er inddrevet 2,4 mia. kr. ved en særlig indsats over for kapitalselskaber, som Gældsstyrelsen har haft i 2018, mens frivillige indbetalinger fra skyldnere har indbragt et provenu på 1 mia. kr.

Genopretningen af inddrivelsen er forsinket

11. Vi har undersøgt de fremskridt, som Skatteministeriet har gjort i 2018 for at genoprette inddrivelsen. Genopretningen omfatter håndtering af genoptagelsessagerne, hvor formodningen er, at der er sket ulovlig inddrivelse i den periode, hvor EFI var i drift. Den omfatter også oprydningen i fordringer, der har været låst for inddrivelse på grund af dataproblemer eller tvivl om retskraft.

Endelig omfatter genopretningen arbejdet med at gøre den eksisterende fordringsmasse konverteringsparat til det nye inddrivelsessystem, hvor datakravene er højere end i DMI.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at inddrivelsen først kan betragtes som normaliseret, når både oprydningen i gamle dataproblemer og klargøringen af den eksisterende fordringsmasse til PSRM er tilendebragt (jf. beretning om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 91).

Rigsrevisionen kan konstatere, at Skatteministeriet ikke længere forventer at kunne afslutte oprydningen inden november 2021, hvor fordringerne begynder at forælde. Samtidig forventer ministeriet nu ikke længere, at alle fordringer kan konverteres til det nye inddrivelsessystem.

Gældsstyrelsen forventede i 2017 at skulle genoptage behandlingen af 42.000 fordringer. Det har vist sig, at det reelt drejer sig om 31.077 fordringer fordelt på 19.418 sager/skyldnere. Styrelsen forventede, at arbejdet ville være afsluttet i april 2019, men opgaven har vist sig at være mere omfattende end antaget og forventes først afsluttet i december 2020. Tidsforbruget pr. sag har i 2018 været mellem 9 og 47 timer, hvor det oprindeligt var estimeret til 3 timer.

Skatteministeriet har i 2018 foretaget yderligere analyser af de 24 største fordrings typer og er begyndt at skitsere tiltag, som skal gøre det muligt at inddrive på den del af fordringsmassen, der er ramt af dataproblemer.

Gældsstyrelsen skelner mellem 3 grupper af fordringer, jf. tabel 3.

Tabel 3
Dækningsparathed i fordringsmassen i DMI (december 2018)

Ikke-dækningsparate (låst i DMI)	Dækningsparate i DMI	
	Ikke-konverteringsparate til PSRM	Konverteringsparate til PSRM
60,2 mia. kr.	56,1 mia. kr.	0,0 mia. kr.

Note: Ekskl. udenlandske, manuelle inddrivelsesfordringer og konverterede fordringer.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Skatteministeriet.

Den første gruppe består af fordringer, der er låst i DMI. Nogle af disse fordringer vil skulle retskraftvurderes manuelt, mens det er forventningen, at andre kan retskraftvurderes maskinelt ved hjælp af et datafilter. Gældsstyrelsen har indledt arbejdet med systematisk manuelt at gennemgå fordringer, hvor der er tvivl om retskraften i 2018, men vil først prioritere opgaven i 2019. Styrelsen har manuelt vurderet retskraften på låste fordringer, i det omfang styrelsen fx har modtaget frivillige indbetalinger, men indsatsen har bl.a. været udfordret af manglende vejledningsmateriale.

Den anden gruppe består af fordringer, der er dækningsparate i DMI. De fleste af fordringerne lever ikke op til datakravene i PSRM og er derfor ikke konverteringsparate. Lovgivningstiltag eller yderligere oprydning vil kunne gøre nogle af fordringerne klar til overførsel til PSRM. Der er også fordringer, der ikke kan gøres klar til inddrivelse i PSRM, og som selv efter den planlagte konvertering skal forblive i DMI.

Endelig er der en tredje gruppe af fordringer, som stadig befinder sig i DMI, og som lever op til datakravene i PSRM og kun afventer konvertering. Ved årsskiftet var der ingen fordringer i denne gruppe.

Lov om udskydelse af forældelse

Skatteministeriets udfordringer med inddrivelse førte til en lovændring i november 2015. Ændringen betød, at fordringer, som var sendt til inddrivelse, og som endnu ikke var forældede, fik udskudt forældelsesfristen til november 2021.

Dækningsparate fordringer

De dækningsparate fordringer er fordringer, hvor der ikke er tvivl om retskraften og ingen dataproblemer. Hvis Gældsstyrelsen fx modtager beløb fra overskydende skatter til modregning eller frivillige indbetalinger fra en skyldner, vil fordringerne automatisk kunne dækkes.

Låste fordringer

Låste fordringer er fordringer, hvor der er tvivl om forældelsesdatoen eller andre data-problemer. Nogle af fordringerne kan "låses op" ved en manuel gennemgang, mens der er andre, hvor en manuel gennemgang ikke vil kunne gøre det muligt at modtage frivillige indbetalinger eller modregne i overskydende skatter.

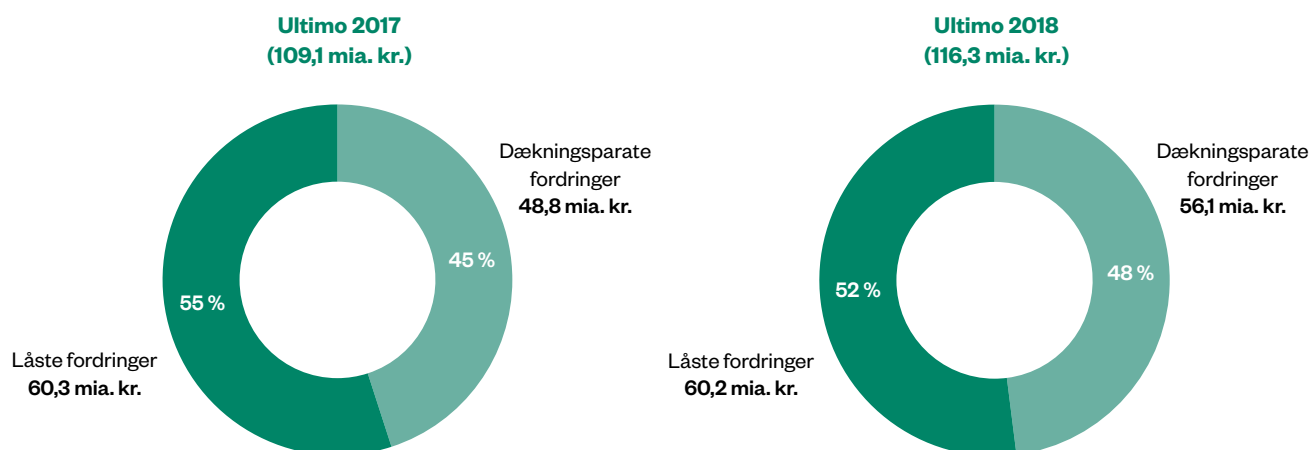

Revisionen har vist, at der vil være en stor andel af den eksisterende fordringsmasse, som også på længere sigt kun vil være underlagt de begrænsede inddrivelsesmuligheder i DMI. Skatteministeriet skal tage stilling til, hvad der skal ske med disse fordringer efter den planlagte nedlukning af DMI i 2021. Oprydningsindsatsen forløber foreløbig til 2021, men Skatteministeriet forventer, at den vil strække sig til efter 2021.

Omfattende dataproblemer og begrænset systemunderstøttelse præger inddrivelsen

12. Vi har undersøgt, om Skatteministeriet i 2018 har inddrevet på hele restancemassen med alle mulige inddrivelsesværktøjer. Revisionen har vist, at den andel af fordringsmassen, der er låst for umiddelbar inddrivelse, stort set er uændret fra ultimo 2017 til ultimo 2018. Figur 3 viser udviklingen i perioden.

Figur 3
Låste fordringer i inddrivelsen ultimo 2017 og ultimo 2018

Note: Tallene er ikke direkte sammenlignelige med opgørelsen af de samlede restancer på 118,2 mia. kr., da denne opgørelse er trukket fra et andet system. Restancerne er opgjort inkl. udenlandske krav, men ekskl. fordringer konverteret til PSRM og manuelle inddrivelsesfordringer i SAP 38.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Skatteministeriet.

Det fremgår af figur 3, at 48 % af fordringerne ultimo 2018 var dækningsparate, hvor 45 % af fordringerne ultimo 2017 var dækningsparate, dvs. uden tvivl om retskraft på grund af forældelse eller dataproblemer.

Den ekstraordinære afskrivning i efteråret 2018 var målrettet fordringer med tvivl om retskraft og medførte dermed et fald i andelen af låste fordringer. Endvidere har det arbejde, som Udviklings- og Forenklingsstyrelsen har gennemført i 2018, medført, at nogle af de fordringer, der hidtil har været låst, har ændret status til dækningsparate. Samtidig er andelen af Udbetaling Danmarks fordringer, der er låst, steget ved årsskiftet, da man blev opmærksom på nye dataproblemer.

Gældsstyrelsen modtager løbende beløb til modregning fra overskydende skatter og indbetalinger fra skyldnere, der ønsker at afdrage på deres gæld. Hvis en indbetaling vedrører en fordring, der er låst, er det nødvendigt at foretage en manuel vurdering af fordringens retskraft. Hvis en indbetaling vedrører en fordring med dataproblemer, der ikke kan løses med de informationer, der er tilgængelige for inddrivelsen, vil indbetalingen ikke kunne placeres på fordringen. Dermed bliver skyldnerens gæld ikke nedskrevet med det beløb, skyldneren har indbetalt, eller som er til rådighed fra overskydende skat. I nogle tilfælde vil overskydende skat blive udbetalt, og indbetalte beløb blive tilbagebetalt til personer eller virksomheder, der fortsat har gæld til det offentlige.

I 2018 har den manuelle sagsbehandling af indbetalinger været udfordret af et ufuldstændigt materiale til understøttelse af opgaven. Revisionen har vist, at der kun var udarbejdet vejledningsmateriale til sagsbehandling af 6 ud af de 70 typer af dataproblemer, der er kendt i inddrivelsen. Skatteministeriet har efterfølgende oplyst, at ministeriet forventer, at der er udarbejdet ca. 35 vejledninger medio 2019.

Begrænset systemunderstøttelse af inddrivelsen

13. Gældsstyrelsens muligheder for at inddrive er også påvirket af den begrænsede systemunderstøttelse. Tabel 4 viser de inddrivelsesværktøjer, som Gældsstyrelsen råder over med den nuværende systemunderstøttelse i DMI.

Tabel 4
Tilgængelige inddrivelsesværktøjer

	Den nuværende systemunderstøttelse i DMI
Lønindeholdelse, herunder særskilt lønindeholdelse	Nej
Tvungne betalingsordninger	Nej
Påkrav (rykker)	Nej (udvikles i DMI i 2019)
Tilsigelse og udlæg	Nej (udvikles i DMI i 2019)
Bobehandling	Nej (udvikles i DMI i 2019)
Modregning	Ja
Frivillige betalingsordninger	Ja

Note: Lønindeholdelse, særskilt lønindeholdelse og tvungne betalingsordninger kræver betalingsevneberegning, hvilket ikke er systemunderstøttet i DMI. Gældsstyrelsen har indtil udgangen af 2018 adgang til forskellige rapporter og værktøjer i EFI, som efterfølgende skal udvikles i DMI.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Skatteministeriet.

Lønindeholdelse er et af de mest effektive inddrivelsesværktøjer, men har ikke været i brug i DMI siden nedlukningen af den automatiske inddrivelse i EFI i 2015. Gældsstyrelsen har i 2018 manuelt foretaget udlægsforretning og sagsbehandlet bobehandlingsager, men processerne har ikke været systemunderstøttet.

Frivillige betalingsordninger indgås, hvis skyldnere selv henvender sig og ønsker at afdrage, men Gældsstyrelsen sender ikke rykkere ud, hvis aftaler misligholdes. Det er Skatteministeriets juridiske vurdering, at Gældsstyrelsen ikke må sende rykkere ud ved misligholdelse, da det kræver betalingsevnevurdering, som ikke er systemunderstøttet i DMI. Styrelsen kan foretage manuel betalingsevnevurdering, men dette har ikke været anvendt i 2018. Styrelsen orienterer heller ikke borgere og virksomheder i forbindelse med, at fordringer modtages i inddrivelsen, ligesom styrelsen ikke efterfølgende udsender oplysninger til skyldnere om deres gæld (påkrav). I 2018 har der været ganske få undtagelser fra denne praksis, bl.a. vedrørende privatretlige underholdsbidrag og skyldnere i udlandet.

Skatteministeriet er i gang med at udvikle og implementere et nyt inddrivelsessystem (PSRM). Ministeriet forventer, at alle de inddrivelsesværktøjer, der er nævnt i tabel 4, vil være tilgængelige i PSRM, herunder systemunderstøttet betalingsevnevurdering. Vi har i forbindelse med revisionen ikke vurderet, hvordan inddrivelsesværktøjerne i PSRM i praksis fungerer på nuværende tidspunkt. Vi forventer at afgive en beretning til Statsrevisorerne om Skatteministeriets nye inddrivelsessystem PSRM i september 2019, hvor vi beskriver udviklingen af systemet.

Den andel af fordringerne, der i december 2018 var underlagt inddrivelse i PSRM, udgør 0,7 %. For denne begrænsede del af de samlede restancer har Gældsstyrelsen kunnet udføre en aktiv og systemunderstøttet inddrivelse. Styrelsen fik et provenu fra inddrivelsen på denne restancemasse på ca. 46 mio. kr. i 2018. Det svarer til under 1 promille af det samlede inddrivelsesprovenu og afspejler en situation, hvor det nye inddrivelsessystem kun spiller en begrænset rolle.

Gældsstyrelsens muligheder for aktiv inddrivelse er begrænsede

14. Vi har undersøgt omfanget af Gældsstyrelsens aktive inddrivelsesindsats i 2018. De omfattende problemer, der har præget inddrivelsen i en årrække, betyder, at en stor del af Gældsstyrelsens resurser er bundet til andre opgaver end aktiv inddrivelse, hvilket betyder, at styrelsen kun har haft en begrænset indsats over for mange fordringshavere og fordringstyper.

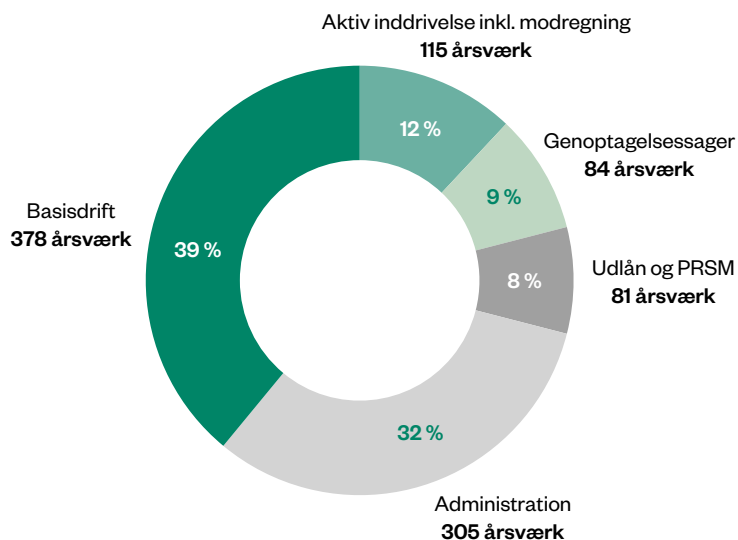
Vi har opgjort, hvor stor en andel af Gældsstyrelsens resurser der er gået til aktiv inddrivelse. Opgørelsen er foretaget med henblik på at vise, hvor stor en andel af medarbejderne i Gældsstyrelsen der er bundet af opgaver, som kan henføres til den særlige situation, inddrivelsen befinder sig i. Gennemgangen har vist, at ca. 12 % af styrelsens resurser i 2018 blev anvendt til aktiv inddrivelse. Baseret på en opgørelse over resurseforbruget i 2018 benyttede styrelsen 60 årsværk på en særlig indsats over for kapitalsselskaber, 16 årsværk på håndtering af privatretlige underholdsbidrag og 13 årsværk på inddrivelse af gæld hos skyldnere, der bor i udlandet. Dette resurseforbrug indeholder også det arbejde, der er gået til at retskraftvurdere de fordringer, som indgår i indsatsen. Figur 4 viser Gældsstyrelsens resurseforbrug på aktiv inddrivelse i 2018.

Aktiv inddrivelse

Vi definerer aktiv inddrivelse som udlæg, modregning, lønindeholdelse og indgåelse af betalingsordninger.

Figur 4

Gældsstyrelsens resurseforbrug på aktiv inddrivelse i 2018

Note: Aktiv inddrivelse dækker særlig indsats over for kapitalsselskaber (60 årsværk), modregning i overskydende skat m.m. (26 årsværk), indsats over for privatretlige underholdsbidrag (16 årsværk) og skyldnere, der bor i udlandet (13 årsværk).

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Skatteministeriet.

Det fremgår af figur 4, at en stor del af Gældsstyrelsens resurser i 2018 er gået til basisdrift, herunder opgaver med at besvare henvendelser fra borgere vedrørende deres gæld og at vurdere retskraften, når styrelsen modtager overskydende skat. Over 1/3 af resurserne i basisdriften er gået til vurdering af retskraft. Opgaven med at retskraftvurdere fordringer og sagsbehandle genoptagelsessagerne er nødvendig og en forudsætning for efterfølgende at kunne foretage aktiv inddrivelse på den del af fordringsmassen, der er ramt af dataproblemer. De resurser, som styrelsen har haft til rådighed til aktiv inddrivelse i 2018, er også påvirket af det store resursetræk, der har været til oplæringen af nye medarbejdere. I 2018 har styrelsen ansat 663 medarbejdere, hvilket betyder, at ca. 47 % af styrelsens medarbejdere er nyansatte med under 1 års anciennitet. De mange nyansættelser er dels en naturlig konsekvens af flytningen af Gældsstyrelsen til bl.a. Middelfart i 2018, dels en konsekvens af en midlertidig bevillingsforøgelse i perioden 2017-2021.

På de afgrænsede områder, hvor Gældsstyrelsen har haft en aktiv indsats ud over modregning i overskydende skat, har styrelsen genereret et stort provenu, mens gælden på andre områder er vokset. Tabel 5 viser det provenu, en medarbejder i Gældsstyrelsen i gennemsnit har genereret på en måned på forskellige initiativer.

Tabel 5
Provenu, en medarbejder har genereret om måneden på områder, der er prioriteret i inddrivelsen

Særlig indsats over for kapitalselskaber	Indsats over for skyldnere i udlandet	Indsats over for privatretlige underholdsbidrag
4,51 mio. kr.	0,46 mio. kr.	0,12 mio. kr.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Skatteministeriet.

Det fremgår af tabel 5, at indsatsen over for kapitalselskaber har genereret et stort provenu i 2018. Ud over den direkte provenuskabende effekt har indsatsen også til formål at forebygge oparbejdelsen af yderligere gæld hos virksomheder, der kan ende med at blive begæret konkurs. Indsatsen over for privatretlige underholdsbidrag er prioriteret af hensyn til de borgere, der har penge til gode fra en tidligere ægtefælle eller forælder til deres barn. Indsatsen over for skyldnere i udlandet er målrettet SU-gæld.

På mange områder, hvor restancerne fortsat vokser, har Gældsstyrelsen ikke anden aktiv indsats end modregning i overskydende skat. Det gælder fx på områder med store restancer som skattegæld, underholdsbidrag (ud over de privatretlige), politibøder og SU-lån.

Den begrænsede inddrivelse medfører tab af skatteprovenu

15. Det er Rigsrevisionens vurdering, at den begrænsede inddrivelse over for hovedparten af restancemassen har den konsekvens, at restancerne stiger mere, end de ellers ville gøre, og at skatteprovenu og andre offentlige krav på en lang række områder tabes.

Tabel 6 viser udviklingen i restancerne fra ultimo 2017 til ultimo 2018 fordelt på forskellige fordringshavere. Tabellen viser også, hvor meget Skatteministeriet forventer, at der kan inddrives på de forskellige områder, beregnet på baggrund af Skatteministeriets kursværdimodel.

Tabel 6
Restancernes værdi opgjort for de forskellige fordringshavere

(Mia. kr.)	Nominal værdi 2017	Nominal værdi 2018	Kursværdi 2018
Skatteministeriet (skatte- og afgiftsrestancer)	72,3	78,9	15,9
Udbetaling Danmark (fx gæld vedrørende studielån og underholdsbidrag)	11,9	21,2	7,9
Rigspolitiet (fx politibøder)	9,2	10,4	1,8
Kommuner	4,2	3,9	1,5
DR (medielicens)	1,7	1,7	1,2
Statens Administration	6,3	0,0	0,0
Andre fordringshavere	3,0	2,1	0,8
I alt	108,6	118,2	29,1

Note: Stigningen i den nominelle værdi af Udbetaling Danmarks fordringer fra 2017 til 2018 skyldes, at Udbetaling Danmark har overtaget ansvaret for en række områder fra Statens Administration, og at fordringerne dermed er flyttet mellem de 2 institutioner. Der er væsentlige usikkerheder forbundet med kursværdimodellen, der først og fremmest skyldes, at en række forudsætninger givet de nuværende udfordringer i inddrivelsen ikke er opfyldt. Tallene er ekskl. fordringer for 1,4 mia. kr., der er registreret i regnskabssystemet SAP 38. Fordringerne afventer inddrivelse, da de ikke kan sendes over til inddrivelsessystemet DMI på grund af dataproblemer

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Skatteministeriet.

Det fremgår af tabel 6, at den begrænsede inddrivelse har konsekvenser på en lang række områder, og at flere offentlige myndigheder, bl.a. kommuner og DR, har væsentlige midler bundet i inddrivelsen. Størstedelen af de offentlige restancer vedrører skatter og afgifter. Det fremgår af tabellen, at Skatteministeriet samlet set kun forventer at kunne inddrive 29,1 mia. kr. ud af den samlede gæld til det offentlige på 118,2 mia. kr.

Udviklingen i de offentlige restancer og antallet af personer med gæld til det offentlige påvirkes også af andre forhold end forvaltningen af inddrivelsesopgaven. Fx har de økonomiske konjunkturer betydning for, hvor let det er for skyldnere og virksomheder med gæld at afdrage. De lovgivningsmæssige rammer for inddrivelsen har også betydning. Endvidere kan borgeres opfattelse af inddrivelsen og konsekvensen af at have gæld til det offentlige have betydning for deres tilbøjelighed til at betale.

Rigsrevisionen vurderer, at den begrænsede inddrivelse medfører tab, fordi en meget stor del af restancerne skyldes af personer, der har lav betalingssevne og så stor gæld, at det vil tage mange år at indfri den. Skatteministeriets opgørelser har vist, at ca. 40 mia. kr. af de offentlige restancer skyldes af personer, der har så lav betalingssevne, at de ikke kan blive gældfri inden for 20 år. Hertil kommer, at en stor del af gælden skyldes af personer, der ikke aktuelt har betalingssevne, men som har haft det inden for et år. Det gælder for ca. 10 mia. kr. af de samlede restancer.

Vores analyser har vist, at en udskydelse af inddrivelsen betyder, at Gældsstyrelsen kan få sværere ved at inddrive gælden, fordi det i nogle tilfælde vil kræve afdrag, der overstiger de lovbestemte grænser for, hvor meget styrelsen må inddrive af en skyldners indkomst. Endvidere vil nogle skyldnere i løbet af perioden med begrænset inddrivelse miste deres betalingssevne – helt eller delvist – mens andre vil stifte ny gæld, hvilket kan gøre det vanskeligt at inddrive den eksisterende gæld.

Afdragsprocent

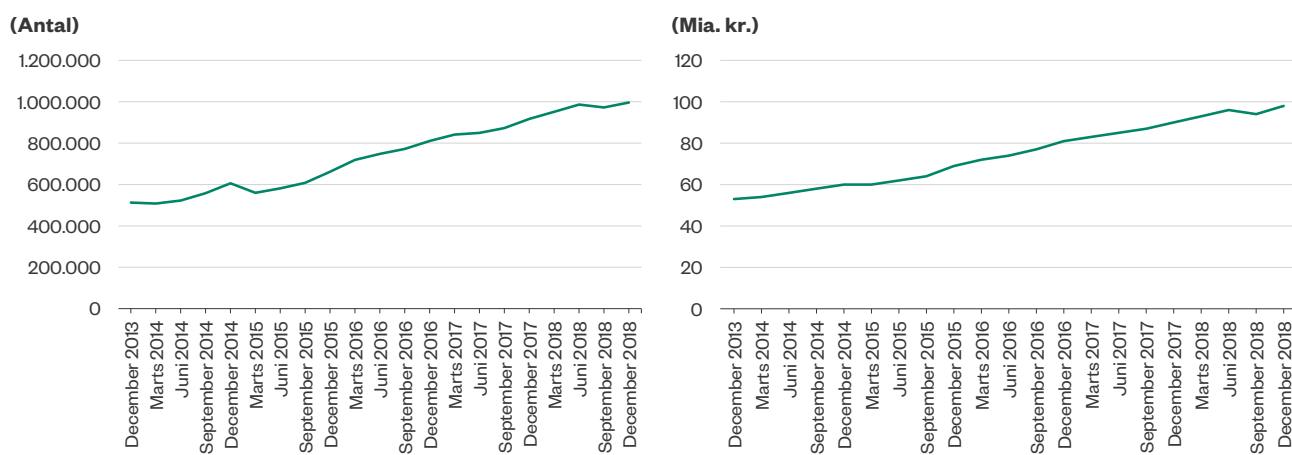
Gældsstyrelsen kan i PSRM lønindeholde og indgå tvungne betalingsordninger. De afdrag – eller den afdragsprocent – en skyldner skal betale, fastsættes med udgangspunkt i en beregnet betalingssevne. Afdragsprocenten er reguleret i bekendtgørelse om inddrivelse af gæld til det offentlige.

For de restancer, der skyldes af virksomheder, kan muligheden for inddrivelse mistes, hvis virksomheder med skattegæld går konkurs eller ophører med at eksistere.

Gældsstyrelsen kan således ikke fuldt ud kompensere for, at der ikke bliver inddrevet i en årrække, ved blot at inddrive mere i de efterfølgende år.

Udfordringerne i inddrivelsen afspejler sig ikke kun i størrelsen på de offentlige restancer, men også i udviklingen af antallet af borgere, der har gæld til det offentlige. Figur 5 viser udviklingen i, hvor mange borgere der har gæld til det offentlige, og hvor meget de skylder.

Figur 5
Antal borgere med gæld til det offentlige samt deres gæld

Note: Knækket i 2018 i begge kurver skyldes den ekstraordinære afskrivning i efteråret 2018.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Skatteministeriet.

Det fremgår af figur 5, at hvor der i december 2013 var ca. 513.000 borgere, som havde gæld til inddrivelse, var tallet i december 2018 steget til næsten 1 mio. borgere. I 2018 havde dem, der har gæld til inddrivelse, i gennemsnit gæld for 98.000 kr.

Det gælder for personsegmentet af skyldnere, som oppebærer gæld for ca. 100 mia. kr., at der heller ikke i 2018 er foretaget anden aktiv inddrivelse end modregning i overskydende skat m.m. De eneste undtagelser fra dette er indsatsen over for privatretlige underholdsbidrag, der udgør 0,1 mia. kr., og skyldnere i udlandet, hvor Skatteministeriet har taget flere inddrivelsesværktøjer i brug.

2.2. Skatteministeriet overholder ikke reglerne om rentetilskrivning

Uddrag fra erklæring om Skatteministeriet

Kritisk udtalelse om forvaltningen

Skatteministeriet har i en årrække ikke tilskrevet renter på en række opkrævningsfordringer. Den manglende rentetilskrivning skyldes datafejl, utilstrækkelig systemunderstøttelse og forsinket afklaring af de gældende renteregler. Skatteministeriet har således ikke overholdt lovgivningen, og den manglende tilskrivning af renter har også medført et tab på minimum 400 mio. kr. for staten.

Rigsrevisionen finder det kritisabelt, at udfordringerne med den manglende rentetilskrivning på en række områder ikke er blevet løst, da langt størstedelen af problemerne har været kendt i mange år.

---

16. Vi har fulgt op på en sag om Skattestyrelsens manglende overholdelse af reglerne om rentetilskrivning på opkrævningsfordringer. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 36.

Flere af de kendte rentefejl er stadig ikke løst, og Skatteministeriet har i 2018 afdækket yderligere rentefejl. Ministeriet har i 2018-årsregnskabet for § 38 oplyst om fejlene. Den manglende rentetilskrivning har medført provenutab for staten, og mange borgere og virksomheder er over en længere periode blevet stillet enten bedre eller dårligere på grund af Skattestyrelsens manglende overholdelse af reglerne om rentetilskrivning.

Den manglende overholdelse af rentereglerne omfatter nedenstående områder, som vedrører opkrævningslovens renteregler.

Opkrævningsloven

Lovbekendtgørelse nr. 573 af 6. maj 2019 om opkrævning af skatter og afgifter m.v.

DMO

Skattestyrelsens opkrævning af virksomhedskrav behandles af opkrævningssystemet Én Skattekonto (Skattekontoen) – også benævnt Debitor Motor Opkrævning (DMO).

Rentefejl på Skattekontoen

17. På Skattekontoen (DMO) er der 3 forskellige typer af rentefejl:

- **Rentefejl I**

Alle virksomheder på Skattekontoen var i perioden august 2013 - december 2013 undtaget rentetilskrivning på grund af datafejl i systemet. Vi er i 2018 blevet opmærksomme på, at rentetilskrivningen for ca. 40.000 virksomheder først blev aktiveret i oktober 2015. I perioden marts 2014 - oktober 2015 modtog de ca. 40.000 virksomheder ingen information fra Skatteministeriet om de manglende rentetilskrivninger. Skattestyrelsen har efter sin egen opfattelse tabt retten til at efteropkræve renter for denne periode hos de virksomheder, som har afdraget deres gæld inden den 30. september 2015, og som på grund af manglende information var i god tro om, at der ikke ville ske yderligere opkrævning. Den manglende efteropkrævning har dermed medført et provenutab for staten. Styrelsen har ikke opgjort størrelsen af tabet. Folketingets Ombudsmand har undersøgt, om Skatteministeriets håndtering af renteopkrævningen har været i overensstemmelse med det juridiske grundlag. Ombudsmanden oplyser bl.a., at Skattestyrelsens håndtering heraf giver anledning til tvivl, men at gældende ret ikke giver et entydigt svar. Det er ifølge Ombudsmanden egnet til afklaring ved domstolene.

- **Rentefejl II**

Skatteministeriet fandt i 2017 en fejl på Skattekontoen, der indebærer forkert renteberegning for ca. 320.000 virksomheder i perioden august 2013 - juli 2017. Skattestyrelsen har i september 2018 foreløbig estimeret, at der er blevet opkrævet 119 mio. kr. for lidt og 144 mio. kr. for meget. Styrelsen vil tilbagebetale de 144 mio. kr., der er opkrævet for meget. Hertil vil der skulle tillægges en rentekompensation på 34 mio. kr. Styrelsen har valgt ikke at foretage opkrævning hos de virksomheder, som har betalt for lidt i renter. De 119 mio. kr. er dermed tabt for staten. Skatteministeriet er ved at udarbejde en model for, hvordan oprydningen skal håndteres. Oprydningen er dog udsat, da Ombudsmandens undersøgelse af rentefejl I kan have konsekvenser for, hvordan modellen skal udarbejdes. Endvidere vil det skulle afklares, hvordan rentefejl III vil påvirke oprydningen.

- **Rentefejl III**

En række afmeldte virksomheder har på grund af en systemfejl fået beregnet og tilskrevet renter af tidligere afskrevne inddrivelsesfordringer. Det er sket i perioden juni 2017 - december 2018. Rentefejlen har betydet, at ca. 7.500 afmeldte virksomheder potentielt er blevet opkrævet ca. 420 mio. kr. for meget i renter. Skattestyrelsen har foreløbig korrigeret den opgjorte fejl på ca. 420 mio. kr. med 219 mio. kr. vedrørende bobehandlingssager, men afventer, at grundlaget for opgørelsen af den resterende rentefejl på ca. 201 mio. kr. bliver godkendt. Endvidere er der yderligere ca. 4.500 afmeldte virksomheder, som har fået tilskrevet renter af fordringer, der er afskrevet, men hvor styrelsen ikke har kunnet opgøre eller estimere den økonomiske konsekvens.

Ifølge Skatteministeriet forventes oprydningen af rentefejlene på Skattekontoen tidligst gennemført i 1. kvartal 2020.

Manglende systemunderstøttelse af renteberegning på motorfordringer

18. Skatteministeriet har ikke beregnet renter ved manglende betaling af motorfordringer siden 2012 på grund af manglende systemunderstøttelse. Skatteministeriet har hjemmel til at afstå fra renteberegning og rentetilskrivning af fordringer oprettet i perioden 1. marts 2016 - 1. marts 2019. De manglende rentetilskrivninger fra før 1. marts 2016 er forældede og kan derfor ikke opkræves. Skattestyrelsen har estimeret, at statens tab udgør ca. 150-165 mio. kr. på grund af den manglende rentetilskrivning i perioden juni 2012 - september 2018. Beløbet er opgjort med væsentlig usikkerhed. Styrelsen har oplyst, at der vil blive tilskrevet renter pr. 1. marts 2019 ved hjælp af et renteberegningsprogram i SAP 38. Det er dog på nuværende tidspunkt usikkert, hvornår programmet kan blive sat i drift, og dermed hvornår tilskrivningen af renter fra 1. marts 2019 og frem kan påbegyndes.

Rentetilskrivning i SAP 38

19. Skatteministeriet har ikke foretaget renteberegning af fordringer i SAP 38 siden 2013. Det skyldes bl.a., at ministeriet skulle afklare og konkretisere en ændring i rentereglerne, der blev foretaget tilbage i 2013. Skattestyrelsen har i 2018 påbegyndt en manuel renteberegning og tilskrivning af renter på fordringer oprettet i SAP 38 i perioden 1. august 2013 - 31. marts 2017. I 2018 har styrelsen beregnet renter for 77 mio. kr. på retskraftige fordringer, hvoraf der er opkrævet 55 mio. kr., mens 22 mio. kr. er tabt. Styrelsen mangler at beregne renter på retskraftige fordringer for 279 mio. kr., men har estimeret, at der skal opkræves 47 mio. kr., og at 19 mio. kr. er tabt. Styrelsen mangler desuden at få beregnet renter af ikke-retskraftige fordringer, hvor der både skal tilskrives og afskrives renter. Styrelsen har estimeret dette til ca. 64 mio. kr. For de fordringer, der er oprettet efter den 31. marts 2017, vil der skulle foretages renteberegning i et nyt renteberegningsprogram (rentemotor). Det er forventningen, at dette program vil kunne håndtere størstedelen af renteberegningen fremadrettet. Det er dog på nuværende tidspunkt usikkert, hvornår programmet kan blive idriftsat, og dermed hvornår tilskrivningen af renter på fordringer oprettet efter den 31. marts 2017 kan påbegyndes.

2.3. Skatteministeriet sender ikke nummerplader til inddragelse hos politiet

Uddrag fra erklæring om Skatteministeriet

Kritisk udtalelse om forvaltningen

Skatteministeriet har siden 2012 ikke sendt nummerplader til inddragelse hos politiet ved manglende betaling af grøn ejerafgift eller vægtafgift. Dette betyder, at der kører ca. 250.000 køretøjer rundt på de danske veje, hvor nummerpladerne skulle have været inddraget, og at bestemmelserne i gældende lovgivning ikke har været overholdt.

Rigsrevisionen finder det kritisabelt, at Skatteministeriet i en årrække ikke har kunnet sikre, at lovgivningen om inddragelse af nummerplader er overholdt, og at ubetalte fordringer vedrørende køretøjer i inddrivelsen fortsat ikke kan gøres til genstand for nummerpladeinddragelse.

20. Skatteministeriet har i perioden 2012-2018 ikke sendt fordringer til nummerpladeinddragelse hos politiet, hvis ejeren af et køretøj ikke har betalt grøn ejerafgift, vægtafgift eller vejbenyttelsesafgift. Derfor har politiet ikke inddraget nummerplader siden ibrugtagningen af DMR i 2012. Ifølge Skattestyrelsens opgørelser er der ca. 250.000 køretøjer, hvor ejerne ikke har reageret på den rykker, de har modtaget. Gælden vedrørende disse køretøjer udgør i alt 2,4 mia. kr.

Hvis en bilejer ikke betaler grøn ejerafgift eller vægtafgift, sender Skattestyrelsen en rykker. Hvis bilejeren stadig ikke betaler, sendes fordringen til inddrivelse. Styrelsen har været langt bagud med at sende motorfordringer til inddrivelse. Før 2018 var indsatsen tilrettelagt, så styrelsen først udsøgte og gennemgik fordringer vedrørende grøn ejerafgift, vægtafgift og vejbenyttelsesafgift 2½ år efter sidste rettidige betalingsdato, hvorefter de blev sendt til inddrivelse.

Skattestyrelsen har i 2018 intensiveret arbejdet med at gennemgå fordringer. Pr. 31. december 2018 er poster med forfald til og med 31. juli 2018 gennemgået, og størstedelen er nu sendt til inddrivelse.

Skattestyrelsen har pr. 1. marts 2019 igangsat en manuel proces for inddragelse af nummerplader for fordringer, der endnu ikke er sendt til inddrivelse. For disse fordringer gælder, at styrelsen sender et brev med en ny betalingsfrist på 10 dage. Herefter vil styrelsen bede politiet om at inddrage nummerpladerne. Når nummerpladerne er inddraget, kan køretøjet først få nummerplader på igen, når gælden på køretøjet er betalt – både gæld under opkrævning og gæld, der er sendt til inddrivelse. Hvis skyldneren reagerer på dette brev og betaler, bliver nummerpladeinddragelsen trukket tilbage, uanset om der fortsat er ubetalte fordringer i inddrivelsen på det samme køretøj.

Den manuelle proces har i 2019 været rettet mod de største skyldnere og har omfattet 2.200 køretøjer – heraf er ca. 1.200 køretøjer sendt til inddragelse hos politiet. Politiet har inddraget 65 nummerplader, og der er betalt ca. 2,5 mio. kr. Ifølge Skattestyrelsens opgørelser er der ca. 115.000 køretøjer på vejene, som burde være sendt til nummerpladeinddragelse hos politiet. Dette omfatter således ikke de ca. 135.000 køretøjer, hvor al gælden er sendt til inddrivelse.

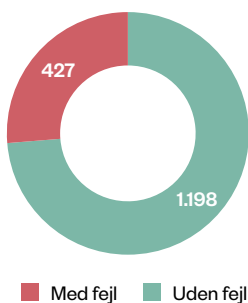
Skattestyrelsen har vurderet, at der kun kan inddrages nummerplader for fordringer i opkrævningen og ikke for fordringer, der allerede er sendt til inddrivelse. Styrelsen begrundet vurderingen med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip. Argumentet er, at da fordringerne allerede er omfattet af foranstaltninger i inddrivelsen, er det ikke retssikkerhedsmæssigt forsvarligt at iværksætte et yderligere tiltag, på trods af at brændstofforbrugsafgiftsloven, vægtafgiftsloven og vejbenyttelsesafgiftsloven foreskriver, at nummerpladerne inddrages. Dette betyder i praksis, at hvis politiet efter en periode på fx 3-6 måneder ikke har fået inddraget nummerpladerne, sendes fordringen til inddrivelse, og politiet får besked fra Skattestyrelsen om, at nummerpladerne ikke skal inddrages alligevel. Skatteministeriet har oplyst, at ministeriet vil påbegynde en analyse af, om proportionalitetsbetragtninger kan gøres gældende på dette område.

3. Andre bemærkninger fra revisionen

21. Dette kapitel beskriver en række revisionsager, som vi vil orientere Statsrevisorerne om, fordi de er principielle, kritiske eller tværgående. Sagerne er dog ikke så væsentlige, at de har givet anledning til en kritisk udtalelse.

3.1. Flere ministerier kan styrke lønforvaltningen

Antal lønsager med regelbrud, fejl og mangler i 2018

22. Staten udbetalte 73,5 mia. kr. i løn i 2018 via Statens Lønssystem. Vi har undersøgt 1.625 lønsager og har konstateret regelbrud, fejl og mangler i 427 af sagerne, svarende til 26 %. Stikprøven er udtaget på baggrund af en risikovurdering og er derfor ikke repræsentativ. Niveauet for regelbrud, fejl og mangler er ikke usædvanligt, men svarer til det, vi har konstateret i øvrige år.

Revisionerne har vist, at løn- og ansættelsesmæssige dispositioner i staten generelt er i overensstemmelse med love, overenskomster og andre aftaler, og at den udbetalte løn overordnet er korrekt. Rigsrevisionen har imidlertid konstateret, at der er et højt fejlniveau på enkelte ministerområder, og at flere ministerområder kan styrke lønforvaltningen. Rigsrevisionen finder, at såvel departementerne som virksomhederne skal have mere fokus på at sikre, at de grundlæggende processer i lønforvaltningen fungerer.

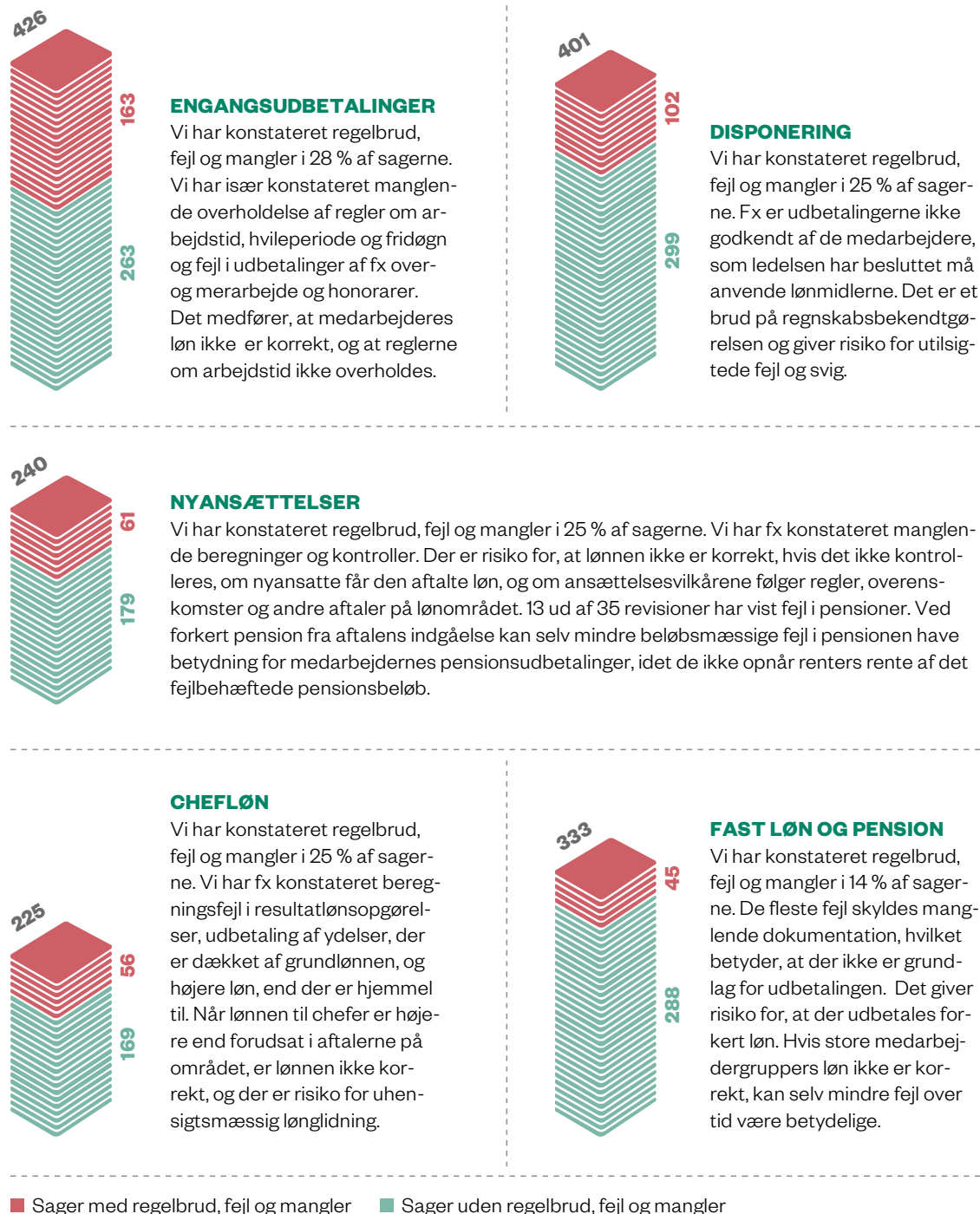
Regelbrud omfatter manglende overholdelse af love, overenskomster og andre aftaler, mens fejl og mangler fx omfatter beløbsmæssige fejl og manglende dokumentation for udbetalinger. Bilag 1 viser, hvilke virksomheder vi har revideret. Vi har i 2018 konstateret regelbrud, fejl og mangler i lønforvaltningen hos alle 14 ministerier i undersøgelsen. Antallet af lønsager med regelbrud, fejl og mangler er særlig højt hos Undervisningsministeriet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet og Børne- og Socialministeriet.

Det er arbejdsgiverens ansvar, at den udbetalte løn følger love, overenskomster og andre aftaler, der gælder for statslige ansættelsesmyndigheder. Arbejdsgiveren skal også sikre, at der er dokumentation for den løn, der udbetales, så der ikke opstår tvivl om, hvad der er aftalt og dermed er den korrekte løn. Endelig skal lønudbetalinger kun godkendes af de personer, som ledelsen har delegeret til at varetage den opgave. Det skal både sikre, at lønbevillingen anvendes, som ledelsen har bestemt, og minimere risikoen for svig. De fejludbetalinger, vi har afdækket, summer ikke op til væsentlige beløb i forhold til de samlede lønomkostninger, men kan være store beløb set i forhold til den enkelte medarbejder. Derudover betragter vi alle regelbrud som principielt betydelige. Vi har desuden lagt vægt på, at fejl i den faste løn kan medføre forkerte udbetalinger måned efter måned i hele ansættelsesperioden.

Vi undersøger årligt, om 5 lønområder administreres forsvarligt hos en række udvalgte virksomheder. Det er Rigsrevisionens vurdering, at de 5 områder er grundlæggende processer i lønforvaltningen, og at virksomhederne dermed kan forventes at have tilrettelagt forvaltningen af disse områder, så regelbrud, fejl og mangler begrænses. Vi har dog ved revisionerne i 2018 konstateret en række regelbrud, fejl og mangler på de 5 områder, jf. figur 6.

Figur 6

Antal sager med regelbrud, fejl og mangler fordelt på de 5 undersøgte områder i 2018

Note: Stikprøven er udvalgt blandt de mest risikofyldte områder og er derfor ikke repræsentativ.

Kilde: Rigsrevisionen.

Det fremgår af figur 6, at der er flest regelbrud, fejl og mangler ved engangsudbetalinger, hvor det er konstateret i 163 ud af 426 undersøgte sager, svarende til 28 %, mens der er færrest regelbrud, fejl og mangler ved fast løn og pension. Vi har inkluderet alle konstaterede regelbrud, fejl og mangler ved revisionerne i 2018 – både fejl, der er af-rapporteret mundtligt til virksomhederne, og væsentligste fejl, der er af-rapporteret skriftligt til virksomhederne. Typen af regelbrud, fejl og mangler varierer og har påvirket fejlniveauet forskelligt. I nogle tilfælde har én manglende forretningsgang resulteret i flere konstaterede fejl, og i andre tilfælde har der været flere enkeltstående fejl.

Vi vil nedenfor gennemgå 6 udvalgte sager, som illustrerer nogle af de regelbrud, fejl og mangler, vi har konstateret ved revisionerne i 2018.

Justitsministeriet har udbetalt mere end 800.000 kr. for meget i løn til en chef

23. Justitsministeriet har udbetalt 835.320 kr. for meget i løn til en chef i Kriminalforsorgen i en periode på 10 år fra 2008. Rigsrevisionen finder, at Kriminalforsorgen har handlet kritisabelt ved ikke at reagere, da chefen gjorde opmærksom på fejlen i 2008. Konsekvensen er, at Kriminalforsorgen har haft en højere lønudgift end nødvendigt, og at pengene er tabt, fordi Kriminalforsorgen har handlet groft uagtsomt. Rigsrevisionen finder ligeledes, at der er behov for, at Kriminalforsorgen sikrer bedre lønkontroller, der kan identificere og rette fejl.

Fejlen opstod i 2008, da chefen overgik fra midlertidig ansættelse til fastansættelse. Kriminalforsorgen ville sikre, at lønnen forblev uændret ved overgangen, og derfor fik chefen et årligt udligningstillæg på ca. 8.500 kr. (nutidskroner). Tillægget blev oprettet i lønsystemet som et månedligt tillæg i stedet for et årligt tillæg. Fejlen betød, at den månedlige løn steg betydeligt, selv om den skulle have været den samme. Fejlen blev ikke identificeret og rettet ved Kriminalforsorgens egne lønkontroller. Revisionen har vist, at chefen gjorde opmærksom på fejlen i december 2008, men at Kriminalforsorgen ikke reagerede herpå.

Kriminalforsorgen har oplyst, at de har drøftet muligheden for hel eller delvis tilbagebetaling med Moderniseringsstyrelsen og har vurderet, at der ikke er et juridisk grundlag for at kræve beløbet tilbagebetalt, idet chefen har gjort opmærksom på fejlen i 2008.

Sundheds- og Ældreministeriet udbetaler for meget i timeløn til speciallægekonsulenter

24. Styrelsen for Patientsikkerhed, som hører under Sundheds- og Ældreministeriet, har anvendt en forkert sats til udbetaling af timeløn til speciallægekonsulenter. Styrelsen har i 2018 udbetalt ca. 314.000 kr. for meget i timeløn til de 3 speciallægekonsulenter, der indgik i revisionen. Styrelsen har efterfølgende opgjort, at styrelsen har udbetalt ca. 5 mio. kr. for meget i timeløn til ca. 320 speciallægekonsulenter i perioden 2016-2018. Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at Sundheds- og Ældreministeriet har udbetalt timeløn efter en forkert sats.

Regler om tilbagebetaling

En virksomhed kan ikke kræve tilbagebetaling, hvis den har handlet groft uagtsomt ved ikke at rette en fejl, som medarbejderen har gjort opmærksom på. Det fremgår af Moderniseringsstyrelsens Personale Administrative Vejledning (PAV).

Timesatsen for speciallægekonsulenter afhænger af, hvor mange timer konsulenten er ansat. De 3 speciallægekonsulenter i stikprøven blev aflønnet med ca. 630 kr. i timen. Den sats skal anvendes, når en speciallægekonsulent har op til 3 timers gennemsnitlig ugentlig beskæftigelse, jf. *Cirkulære om overenskomst for speciallæger mv. i staten*. Stikprøven viste imidlertid, at de 3 speciallægekonsulenters gennemsnitlige ugentlige beskæftigelse var på henholdsvis 8,5 timer, 10 timer og 15,5 timer det seneste år. Ifølge cirkulæret burde timelønnen i stedet være reguleret efter de satser, der gælder for læger med 4-15 timers gennemsnitlig ugentlig beskæftigelse med en timeløn på ca. 400 kr. i timen. Styrelsen har således udbetalt næsten 200 kr. mere i timen, end cirkulæret foreskriver. Pr. 1. juli 2018 overgik speciallægekonsulenterne fra Styrelsen for Patientsikkerhed til den nydannede styrelse – Styrelsen for Patientklager. Revisionen vedrører derfor begge styrelser.

Overlæger i Region Sjælland modtager uberettiget automatisk merarbejdsbetaling

25. Overlæger er ansat uden en øvre grænse for deres arbejdstid. De har derfor pligt til at udføre løbende merarbejde uden betaling. En stikprøve har vist, at 2 ud af 4 overlæger i Region Sjælland fik udbetalt et næsten dagligt forbrug af timer ud over den planlagte arbejdstid. Ledelsen skal ifølge overenskomsten tage stilling til, hvor mange timer overlægerne skal have betaling for, idet det skal tages i betragtning, at overlægerne har pligt til løbende at udføre merarbejde uden betaling, og udbetalingen bør derfor ikke ske automatisk. Rigsrevisionen finder, at Region Sjælland skal sikre, at udbetalingerne bringes i overensstemmelse med overenskomsten, så lønnen for overlægerne bliver korrekt.

Vi har undersøgt merarbejdsbetalingen til 4 overlæger i Region Sjælland. Stikprøven er udtaget blandt de overlæger, der får mest udbetalt i merarbejde. Stikprøven er derfor ikke repræsentativ. Stikprøven viste, at 2 ud af 4 overlæger næsten dagligt registrerede et nøjagtigt antal merarbejdstimer, som blev udbetalt. Begge overlæger har en årsløn på 900.000 kr. ekskl. pension, og overlægerne har i perioden 1. januar 2018 - 30. juni 2018 fået udbetalt henholdsvis ca. 490.000 kr. og 250.000 kr. i merarbejde.

Mulighed for optimering af tilkald for deltidsansatte sygeplejersker

26. Aalborg Universitetshospital og Aarhus Universitetshospital kan ikke efterprøve, om deltidsansatte sygeplejersker får korrekt løn i forbindelse med tilkaldevagter. Det skyldes, at hospitalerne ikke registrerer de relevante oplysninger. Det er heller ikke muligt at vurdere, om tilkaldene kan optimeres ved at varsle vagterne i så god tid, at de ikke udløser overarbejdsbetaling. Rigsrevisionen finder, at der er grundlag for at etablere en praksis for registrering og monitorering af overarbejde på de afdelinger, hvor der er deltidsansatte med et større overarbejdsforbrug, herunder sikre, at oplysninger om tilkaldetidspunkt registreres.

Ifølge overenskomsten får deltidsansatte sygeplejersker overarbejdsbetaling for ekstra vagter, hvis ikke vagten varsles i tide. Det gælder, selv om sygeplejerskerne ikke har arbejdet 37 timer. Rigsrevisionen har konstateret, at der på et afsnit på Aalborg Universitetshospital samlet er udbetalt ca. 310.000 kr. i overarbejde til ca. 40 deltidsansatte, mens der kun udbetales ca. 10.000 kr. i ekstratimer (1:1) til samme gruppe.

Over- og merarbejde

Hvis en medarbejder arbejder ud over den normale arbejdstid, godtgøres timerne med overarbejde (1:1,5). Ansatte, der ikke kan få overarbejdsbetaling, har mulighed for at få merarbejdsbetaling, hvor betalingen sker på baggrund af en vurdering af arbejdets omfang, resultat mv., jf. Moderniseringsstyrelsens Personale Administrative Vejledning (PAV).

Varslingstidspunkt for tilkald

Det er varslingstidspunktet for vagten, der afgør, hvilken betaling den deltidsansatte sygeplejerske får for overarbejde, og det afhænger af, om tilkaldet aftales i eller uden for arbejdstiden. Hvis tilkaldet sker inden for arbejdstiden senest dagen før, skal timerne honoreres 1:1. Sker tilkaldet senere og efter arbejdstiden, skal timerne honoreres med timelønnen + 50 %.

Revisionen viste for et afsnit på Aarhus Universitetshospital, at for de deltidsansatte sygeplejersker, der har modtaget mest overarbejde, er næsten al tjeneste ud over den planlagte honoreret som overarbejde. Dette var gældende for 15 ud af 26 deltidsansatte sygeplejersker. Således honoreres stort set al tjeneste ud over den planlagte som overarbejde, og muligheden for at honorere 1:1 anvendes næsten ikke.

5 ministerier bryder regler om arbejdstid, hvileperiode og fridøgn

27. SKAT, Banedanmark, Region Sjælland og Kriminalforsorgen har ikke sikret, at medarbejdernes gennemsnitlige arbejdstid holdes under 48 timer, målt som et gennemsnit over 4 måneder. Desuden har SKAT, Banedanmark, Værnfælles Forsvarskommando og Beredskabsstyrelsen ikke sikret, at medarbejderne har en hvileperiode på 11 timer mellem 2 vagter og ét fridøgn om ugen. Rigsrevisionen finder det utilfredsstillende, at virksomhederne ikke overholder arbejdstidsloven og bekendtgørelsen om hvileperiode og fridøgn.

Reglerne om arbejdstid er indført for at beskytte medarbejdernes sundhed og sikkerhed i arbejdet, og virksomhederne tilsidesætter det hensyn, når de bryder reglerne. Hertil kommer, at virksomhederne risikerer at skulle betale godtgørelse til medarbejderne. Højesteret har fx afsagt dom i en sag om brud på arbejdstidsloven i 2017, hvor medarbejderen fik en godtgørelse på 50.000 kr. Tabel 7 viser, hvilke virksomheder der har brudt hvilke regelsæt.

Tabel 7

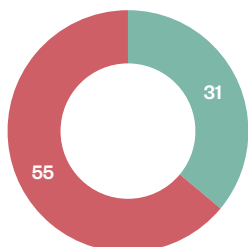
Virksomheder med brud på reglerne om arbejdstid, hvileperiode og fridøgn

	Brud på arbejdstidslovens 48-timers regel	Brud på reglerne om hvileperiode og fridøgn
SKAT	Ja	Ja
Banedanmark	Ja	Ja
Værnfælles Forsvarskommando	Ikke undersøgt	Ja
Beredskabsstyrelsen	Ikke undersøgt	Ja
Region Sjælland	Ja	Ikke undersøgt
Kriminalforsorgen	Ja	Ikke undersøgt

Kilde: Rigsrevisionen.

Det fremgår af tabel 7, at alle undersøgte virksomheder har brudt arbejdstidsloven, og at alle undersøgte virksomheder har brudt bekendtgørelsen om hvileperiode og fridøgn.

Antal sager med brud på reglerne om hvileperiode og fridøgn i 2018

■ Med fejl ■ Uden fejl

Brud på reglerne om hvileperiode og fridøgn

28. Vi har undersøgt, om 4 virksomheder har overholdt reglerne om hvileperiode og fridøgn i 2018. I hver virksomhed har vi udtaget en stikprøve blandt de medarbejdere, der har fået udbetalt mest i over- og merarbejde. Stikprøven er derfor ikke repræsentativ. Stikprøven omfatter 86 medarbejdere og dermed 86 sager vedrørende hvileperiode og fridøgn.

Revisionen har vist, at reglerne om hvileperiode og fridøgn ikke blev overholdt for 55 af 86 medarbejdere, svarende til 64 %.

Det var især reglerne om hvileperiode mellem vagterne, som virksomhederne ikke har overholdt. Kun én ud af 42 medarbejdere har haft den nødvendige hvileperiode mellem vagterne. Reglerne om fridøgn blev ikke overholdt for 14 ud af 44 medarbejdere.

Boks 1 viser de overtrædelser af regler om hvileperiode og fridøgn, som revisionen har vist.

Boks 1

Brud på reglerne om hvileperiode og fridøgn

SKAT

I alle 6 sager er der brud på reglerne om hvileperiode. 2 medarbejdere havde ikke haft den fulde hviletid mellem vagterne op til 7 gange i enkelte måneder, og 3 ud af 6 medarbejdere manglede fridøgn. De har dermed arbejdet mere end 7 dage i træk uden fridøgn. Derudover er der eksempler på, at medarbejdere har arbejdet op til 18, 20 og 21 sammenhængende arbejdsdage uden fridøgn.

Banedanmark

I alle 12 sager er der sket brud på reglerne om hvileperiode. 5 ud af 12 medarbejdere har arbejdet mere end 16 timer i træk. I et enkelt tilfælde arbejdede en medarbejder 24 timer i træk. Derudover har 4 ud af 6 medarbejdere ikke haft et fuldt fridøgn mellem vagter. Fx har 2 medarbejdere arbejdet 19 dage i træk uden fridøgn. Rigsrevisionen har siden 2014 årligt udtalt kritik af Banedanmarks manglende overholdelse af bekendtgørelsen om hvileperiode og fridøgn.

Værnfælles Forsvarskommando

I 18 ud af 19 sager er der sket brud på reglerne om hvileperiode, og 4 ud af 20 militært ansatte har arbejdet mere end 10 dage mellem 2 fridøgn. Fx har én medarbejder arbejdet 24 dage i træk.

Beredskabsstyrelsen

I alle 5 sager er der sket brud på reglerne om hvileperiode i perioden 1. januar 2018 - 31. oktober 2018. Derudover har 2 af 6 medarbejdere arbejdet mere end 10 dage mellem 2 fridøgn. Fx har én medarbejder arbejdet 20 dage i træk.

Brud på arbejdstidslovens 48-timers regel

29. Vi har undersøgt, om 4 virksomheder har overholdt arbejdstidsloven i 2018. Stikprøven er ikke repræsentativ.

Revisionen har vist, at 20 ud af 35 medarbejdere, svarende til 57 %, arbejdede mere end 48 timer i gennemsnit pr. uge, målt over 4 måneder. Boks 2 viser de overtrædelser af arbejdstidsloven, som revisionen har vist.

Boks 2

Brud på arbejdstidslovens 48-timers regel

SKAT

For 2 ud af 6 medarbejdere var der brud på 48-timers reglen. Én af de 6 medarbejdere arbejdede henholdsvis 54, 56 og 56 timer i gennemsnit pr. uge, målt over 3 perioder på 4 måneder. En anden af de 6 medarbejdere arbejdede 51 timer i gennemsnit pr. uge, målt over en periode på 4 måneder.

Banedanmark

For 8 ud af 12 medarbejdere var der brud på 48-timers reglen, idet de i gennemsnit havde en ugentlig arbejdstid på over 48 timer over en periode på 4 måneder. Rigsrevisionen har siden 2015 årligt udtalt kritik af Banedanmarks manglende overholdelse af arbejdstidsloven.

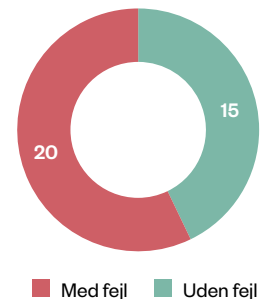
Region Sjælland

For 3 ud af 10 læger var der brud på 48-timers reglen, idet de havde en samlet arbejdstid på 49-60 timer i gennemsnit pr. uge over en periode på 4 måneder.

Kriminalforsorgen

For 7 ud af 7 fængselsbetjente var der brud på 48-timers reglen, idet de i gennemsnit havde en ugentlig arbejdstid på over 48 timer over en periode på 4 måneder.

Antal sager med brud på arbejdstidsloven i 2018

Undervisningsministeriets tilsyn med gymnasierektorers løn er ikke effektivt

30. Undervisningsministeriets tilsyn med lønnen til rektorer er ikke effektivt, fordi ministeriet ikke har fulgt op på, om bestyrelserne fastsætter korrekt løn. Lønnen til en rektor fastlægges af gymnasiets bestyrelse og skal være i overensstemmelse med den klare og entydige bemyndigelse, som Undervisningsministeriet har udmeldt til bestyrelserne. På 30 undersøgte gymnasier udbetales hovedparten af den faste løn til rektorerne i overensstemmelse med love, overenskomster og andre aftaler, men der udbetales ikke cheflønstillæg, resultatløn og engangsvederlag i overensstemmelse med Undervisningsministeriets bemyndigelser.

Rigsrevisionen finder, at Undervisningsministeriets styring af cheflønspuljemidlerne er mangelfuld, hvilket medfører risiko for, at der sker uhensigtsmæssig lønglidning.

Gymnasier

I Danmark er der i alt 141 gymnasier, hvoraf 17 er private, og de øvrige er selvejede institutioner under Undervisningsministeriet. Alle gymnasier har en bestyrelse, der ansætter skolens rektor. Bestyrelsen har beslutningskompetence inden for de bemyndigelser, som Undervisningsministeriet udsender.

Desuden vurderer Rigsrevisionen, at Finansministeriet ikke har sikret et samlet overblik over cheflønspuljen eller en overordnet opfølgning herpå. Rigsrevisionen pegede på de samme udfordringer tilbage i 2006 i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006. Rigsrevisionen finder, at Finansministeriet – som øverste myndighed for fordeling af cheflønspuljen – skal kende omfanget af puljens størrelse, så der kan foretages en overordnet opfølgning på puljeforbruget.

Tabel 8 viser antal gymnasier, der indgår i hvert undersøgelsesemne. Derudover viser tabellen i bilag 1 de 30 gymnasier, der indgår i undersøgelsen, og hvor der er sket overskridelser og på hvilke områder.

Tabel 8
Undersøgte gymnasier for hvert undersøgelsestema

Fast løn	Cheflønstillæg	Resultatlønskontrakter	Målopfyldelsesprocent, resultatløn	Engangsvederlag
30 gymnasier	30 gymnasier	19 gymnasier	108 gymnasier	13 gymnasier

Note: Antallet af gymnasier afhænger af, om gymnasierne anvender fx resultatløn og engangsvederlag. De gymnasier, der har valgt at opgøre resultatløn for skoleåret 2017/18 i stedet for et kalenderår, indgår i kategorien "Målopfyldelsesprocent, resultatløn".

Bestyrelse

Bestyrelsen udpeges af bl.a. kommunalbestyrelsen og lokale erhvervsråd og har en funktionsperiode på 4 år. Bestyrelsens sammensætning skal sikre, at den besidder kompetencer inden for relevante områder, fx ledelse og økonomi, herunder vurdering af budgetter og regnskaber.

Bestyrelser har udbetalt cheflønstillæg til rektorer uden godkendelse fra Undervisningsministeriet

31. Reglerne for rektorers lønforhold er klart og entydigt defineret. På trods heraf har ikke alle bestyrelser sikret, at der er bemyndigelse til at udbetale rektorers cheflønstillæg. Bestyrelserne har udbetalt et for højt tillæg til 8 ud af 30 rektorer uden godkendelse fra Undervisningsministeriet. Det svarer til, at ca. 25 % af rektorerne i undersøgelsen har fået udbetalt 2,5 mio. kr. uden godkendelse, jf. tabel 9.

Tabel 9
Chefløn udbetalt uden godkendelse fra Undervisningsministeriet

Gymnasium	Periode	Samlet overskridelse
Vestfyns Gymnasium	August 2008 - juni 2018	1.107.000 kr.
Høje-Taastrup Gymnasium	Oktober 2008 - marts 2019	413.438 kr.
Esbjerg Gymnasium & HF	August 2013 - marts 2019	318.815 kr.
Midtfyns Gymnasium	December 2007 - marts 2019	283.876 kr.
Gefion Gymnasium	December 2011 - januar 2018	117.035 kr.
Vordingborg Gymnasium & HF	Januar 2013 - marts 2019	98.997 kr.
Frederikssund Gymnasium	Januar 2016 - marts 2019	98.856 kr.
Virum Gymnasium	Januar 2013 - maj 2018	41.534 kr.
I alt		2.479.549 kr.

Det fremgår af tabel 9, at der uden godkendelse er udbetalt ca. 2,5 mio. kr. i cheflønstillæg i perioden december 2007 - marts 2019 fordelt på 8 rektorer.

Cheflønstillæg er fastlagt i *Cirkulære om aftale om chefløn*, der er indgået mellem Finansministeriet og centralorganisationerne. I tilknytning hertil udsendte Undervisningsministeriet i 2012 en bemyndigelse til bestyrelsen på gymnasierne. Heraf fremgår det, at rektorer i lønramme 37 maksimalt kan modtage et cheflønstillæg på 91.800 kr., og at rektorer i lønramme 38 maksimalt kan modtage et cheflønstillæg på 67.089 kr. (grundbeløb). Hvis bestyrelsen ønsker at tildele rektor et cheflønstillæg, der går ud over rammerne i bemyndigelsen, skal Undervisningsministeriet godkende det.

Undervisningsministeren kan kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvist, hvis gymnasiernes bestyrelse ikke følger reglerne eller aftalerne om løn- og ansættelsesvilkår. For de gymnasier, vi har revideret i 2018, har ministeriet stillet krav om tilbagebetaling af tilskud for i alt 344.000 kr. ud af de 1.265.569 kr., der er udbetalt uden godkendelse. Ministeriet har endnu ikke taget stilling til krav om tilbagebetaling for de gymnasier, hvor der er konstateret overskridelser af bemyndigelsen ved revisionen i 2019, da sagerne fortsat er under behandling i ministeriet.

Rektoreres resultatlønskontrakter og engangsvederlag lever ikke op til Undervisningsministeriets bemyndigelse

32. Bestyrelserne har ikke i alle tilfælde sikret, at resultatløn og engangsvederlag udbetales i overensstemmelse med Undervisningsministeriets bemyndigelse.

Resultatlønskontrakter for rektorer lever generelt ikke op til Undervisningsministeriets bemyndigelse. 16 ud af 19 resultatlønskontrakter mangler specifikke mål for rektorenes indsats, som præstationer kan vurderes op imod. Rigsrevisionen vurderer, at fx mål som at "udnytte de menneskelige og økonomiske resurser mere effektivt" ikke er et specifikt mål, hvilket gør det vanskeligt at evaluere indsatsen og vurdere, om et mål er helt, delvist eller ikke opfyldt.

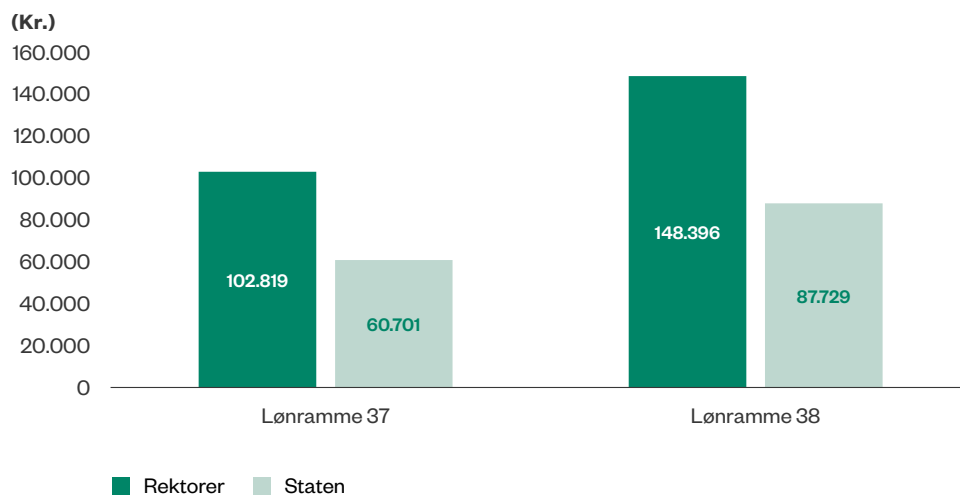
Derudover indeholder 8 ud af 19 resultatlønskontrakter mål, der vedrører arbejde med gymnasiets budget, og som dermed er en del af rektors almindelige opgavevaretagelse. Rigsrevisionen vurderer, at honorering af sådanne opgaver i resultatlønskontrakten medfører, at der sker dobbelthonorering, idet rektor allerede er aflønnet herfor gennem den faste løn.

Udbetalingsniveauet af resultatløn og engangsvederlag for rektorer på gymnasierne er 69 % over niveauet i staten i både lønramme 37 og 38, hvilket figur 7 illustrerer.

Bestyrelsens ansvar

Det fremgår af lovgivningen, at bestyrelsen på gymnasiet skal sikre, at aftaler og bestemmelser på lønområdet skal overholdes. I bekendtgørelse om standardvedtægt for institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse, kapitel 3, fremgår fx: "*Bestyrelsen ansætter og afskediger institutionens leder... Bestyrelsen skal følge de af finansministeren fastsatte eller aftalte bestemmelser om løn- og ansættelsesvilkår*".

Figur 7
Sammenligning af rektorers resultatløns og engangsvederlag med tilsvarende lønrammer i staten

Note: I opgørelsen indgår de personer, der har modtaget resultatløns eller engangsvederlag.

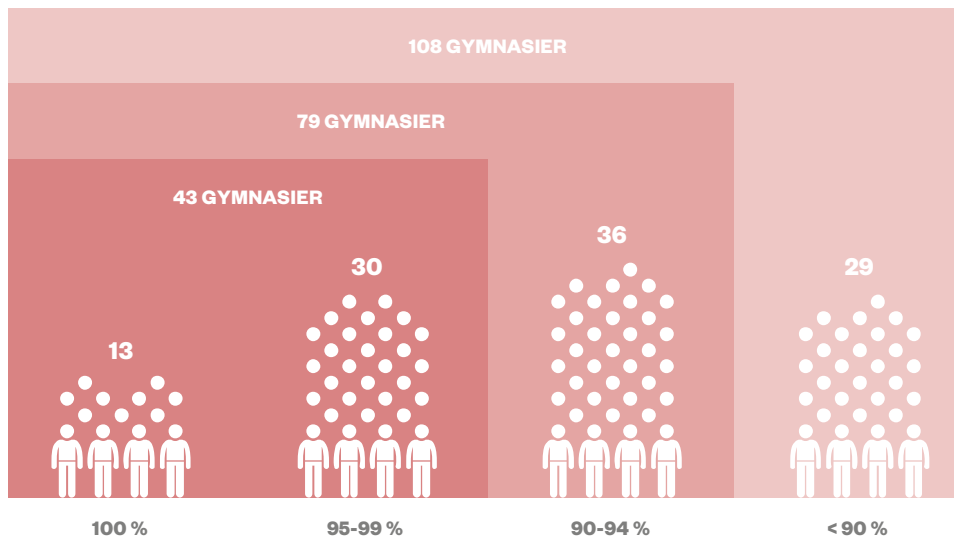
Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af data fra Finansministeriets løndatabase.

Det fremgår af figur 7, at gymnasiernes bestyrelser i 2018 i gennemsnit har udbetalt 102.819 kr. i resultatløns og engangsvederlag til rektorer i lønramme 37 og 148.396 kr. til rektorer i lønramme 38.

Høj målopfyldelsesprocent og manglende progression

33. Undervisningsministeriets seneste opgørelse af målopfyldelse for skoleåret 2017/18 viser, at 13 ud af 108 gymnasiers bestyrelser har udmøntet 100 % af resultatlønsrammen på trods af ministeriets udmelding om, at det kun bør finde sted i ganske særlige tilfælde. Figur 8 viser fordelingen af gymnasier i forhold til målopfyldelsesprocenten.

Figur 8
Fordelingen af gymnasier i forhold til målopfyldelsesprocenten i skoleåret 2017/18

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Undervisningsministeriet.

Det fremgår af figur 8, at 43 ud af 108 bestyrelser, svarende til knap 40 %, har udmøntet mellem 95 % og 100 % af resultatlønsrammen, og 79 ud af 108, svarende til 73 % af resultatlønskontrakterne, har en målopfyldelsesgrad på over 90 % af resultatlønsrammen.

Vi vurderer, at målene for 8 rektorers resultatlønskontrakter er opstillet uden progression. I 6 af resultatlønskontrakterne var flere eller næsten alle mål over en 3-årig periode enslydende. Herudover var alle målene enslydende for 2 andre rektorers resultatlønskontrakter. Ifølge Undervisningsministeriets bemyndigelse fremgår det, at ministeriet forventer, at gymnasierne sikrer progression i det følgende års målfastsættelse, så ambitionsniveauet hæves. Rigsrevisionen vurderer, at kravet om progression er med til at sikre, at målene er fastsat ambitiøst og forudsætter en ekstra indsats.

Engangsvederlag

34. Bestyrelsen kan ifølge Undervisningsministeriets bemyndigelse udbetale op til 35.000 kr. årligt i engangsvederlag. Bestyrelsernes begrundelser for at tildele engangsvederlag til rektorer var i 60 % af udbetalingerne enten mangelfulde eller levede ikke op til betingelserne i bemyndigelsen. Fx var opgaven allerede belønnet i resultatlønskontrakten, eller rektorer fik engangsvederlag for en opgave, der ligger inden for rektors almindelige opgaveportefølje, fx "merarbejde i forbindelse med organisationstilpasninger som følge af lavere elevoptag end budgetteret". I andre sager var det ikke oplyst, hvilken ekstraordinær indsats engangsvederlaget blev givet for.

Undervisningsministeriet indskærpede i 2017 over for gymnasierne, at engangsvederlag bør udbetales undtagelsesvist.

Cheflønspuljen

Cheflønspuljen er en ramme for den lokale løndannelse. Hvert ministerium råder over en cheflønspulje, hvorfra der kan ydes tillæg til chefer. Ministerierne kan videregive kompetencen til at fastsætte tillæg ydet af cheflønspuljen. Cheflønspuljernes størrelse beregnes på baggrund af antallet af stillinger inden for hver enkelt lønramme og et fastsat grundbeløb for hver lønramme. Finansministeriet opskriver cheflønspuljen med de satser, der aftales ved overenskomst- og aftalefornyelsen. De enkelte ressortministerier har ansvaret for at føre regnskab med de tildelte cheflønspuljemidler for de grupper, der fortsat er omfattet, fx gymnasie- rektorer.

Rigsrevisionen kan således konstatere, at Undervisningsministeriets indskærpelse ikke har medført en begrænsning i udbetalingerne, idet niveauet for udbetalinger af engangsvederlag fra 2017 til 2018 er næsten uændret.

Undervisningsministeriets tilsyn og styring af cheflønspuljen er ikke effektiv

35. Undervisningsministeriets tilsyn er ikke effektivt, fordi ministeriet ikke har fulgt op på, om bestyrelserne fastsætter korrekt løn. Rigsrevisionen anbefaler, at Undervisningsministeriet følger lønudbetalinger til gymnasierektorer tættere og styrker tilsynet med gymnasierne, så det understøtter, at bestyrelserne udbetaler korrekt løn til rektorer.

I 2016 undersøgte Undervisningsministeriet 15 bestyrelses aflønning af rektorers løn, bl.a. i form af overholdelse af regler om lønindplacering af rektorerne og anvendelsen af cheflønstillæg. Undersøgelsen afdækkede en række forhold, bl.a. at enkelte bestyrelser udbetalte tillæg til rektor uden Undervisningsministeriets godkendelse. Ministeriet har efterfølgende sendt et hyrdebrev til de almene gymnasier for at indskærpe reglerne om chefløn. Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at der på trods af ministeriets hyrdebrev er et højt fejlniveau for cheflønstillæg. Rigsrevisionen vurderer med udgangspunkt i det høje fejlniveau, at der er høj risiko for tilsvarende fejl ved de gymnasier, der ikke indgår i vores undersøgelse.

Undervisningsministeriet har oplyst, at der i ministeriets tilsyn i perioden 2014-2018 er konstateret en høj målopfyldelsesprocent og manglende progression i resultatlønsmålene. I 2017 gjorde ministeriet de bestyrelser, hvor målopfyldelsesgraden for rektors resultatløns mål var på 100 %, opmærksom på, at en så høj udbetalingsgrad kun forventes i ganske særlige tilfælde, og at ministeriet forudsætter en progression i det følgende års målfastsættelse. På trods af tilsynet kan Rigsrevisionen dog konstatere, at 19 ud af 19 gymnasier ikke overholder Undervisningsministeriets bemyndigelse for resultatlønskontrakter.

Cheflønstillæg til rektorer udmøntes inden for rammerne af *Cirkulære om aftale om chefløn*. Ifølge aftalen har de enkelte ministerier pligt til at føre et regnskab over anvendelsen af cheflønspuljemidler for at sikre, at cheflønspuljen overholdes. Undervisningsministeriet har dermed ansvaret for, at cheflønspuljen på ministerområdet ikke overskrides. Rigsrevisionen vurderer, at Undervisningsministeriets styring af cheflønspuljen er mangelfuld, da ministeriet ikke har kendskab til den faktiske puljebelastning, og da bestyrelserne på trods af ministeriets bemyndigelse udbetaler cheflønstillæg ud over beløbsrammen på 8 ud af 30 undersøgte gymnasier. Det medfører risiko for, at der sker uhensigtsmæssig lønglidning.

Finansministeriet har det overordnede ansvar for at fordele puljerne til ressortministerierne. Finansministeriet har senest i 2008 opskrevet cheflønspuljen og orienteret ministerierne herom. Finansministeriet har oplyst, at ministeriet ikke har et samlet overblik over cheflønspuljeforbruget. Rigsrevisionen bemærkede samme forhold i en undersøgelse af cheflønspuljen i beretning om revisionen af statsregnskabet for 2006. Rigsrevisionen har konstateret, at Finansministeriet ikke har sikret et bedre overblik over cheflønspuljen siden 2006.

Rigsrevisionen finder, at Finansministeriet – som øverste myndighed for fordeling af cheflønspuljen – skal kende omfanget af puljens størrelse, så der kan foretages en overordnet opfølgning på puljeforbruget. Finansministeriet har i juni 2019 udsendt et cirkulære på baggrund af overenskomstforhandlingerne i 2018, hvor det blev aftalt, at rektorer ikke længere skal være omfattet af cheflønspuljen, og at styringen af rektorerens løn fremover skal reguleres på anden vis. Cirkulæret har tilbagevirkende kraft og er gældende pr. 1. januar 2019.

3.2. Mangelfuld tilskudsforvaltning

36. Folketinget uddeler hvert år tilskud, der skal styrke et samfundsmæssigt formål, fx energiforbedringer, omlægning til økologisk landbrugsdrift, kulturelle aktiviteter og sociale indsatser.

Vores revision har fokus på at afdække, om ministeriernes administration af tilskud sikrer, at tilskudsmidler anvendes effektivt og til det tiltænkte samfundsmæssige formål. Vi undersøger bl.a., om tilskud tildeles den relevante modtagerkreds, og om ministerierne sikrer, at afgørelser om tilskud træffes på et sagligt grundlag, så tilskudsmodtagerne stilles lige. Vi undersøger også, om afgørelser om tildeling af tilskud har den nødvendige bevilling og hjemmel og tildeles ud fra de kriterier, der fremgår af hjemmelsgrundlaget.

Beretningen indeholder 4 sager, hvor vi har konstateret mangler i ministeriernes forvaltning af tilskud.

Udenrigsministeriet bør styrke sin opfølgning på Investeringsfonden for Udviklingslandes administration af Danida Business Finance

37. Udenrigsministeriet har i 2018 udbetalt 325 mio. kr. i tilskud til ordningen Danida Business Finance, der administreres af Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU). Ministeriet har ikke overholdt de fastsatte krav til dokumentation for udbetalinger til IFU og har heller ikke fulgt den aftalte procedure for tilskudsudbetaling. Ministeriet har udbetalt tilskuddet uden at have et klart koncept for, hvordan IFU skulle rapportere om projekternes fremdrift. Endelig har ministeriet ikke fastsat klare krav til regnskabsaflæggelsen for Danida Business Finance. Rigsrevisionen finder, at Udenrigsministeriet bør styrke opfølgningen på IFU's administration af Danida Business Finance.

Danida Business Finance skal fremme FN's verdensmål ved at skabe rammevilkår for bæredygtig økonomisk vækst og beskæftigelse i udviklingslande. Det sker ved at finansiere større offentlige infrastrukturprojekter. Udenrigsministeriet har det bevillingsmæssige ansvar for Danida Business Finance. Ministeriet har overført det operationelle ansvar for Danida Business Finance til IFU, jf. aktstykket nr. 106 af 8. juni 2017. Ansvarsfordelingen er reguleret i en administrationsaftale. IFU står for den daglige administration af ordningen og har det tekniske og operationelle ansvar. IFU har ansvaret for at tage initiativ til støtteprojekter, som efterfølgende skal godkendes af Udenrigsministeriet. Udenrigsministeriet har ansvaret for bevillingsanvendelsen, herunder at udbetale bevillingen til Investeringsfonden, føre tilsyn og sikre, at midlerne anvendes til det formål, der fremgår af finansloven. Endelig har ministeriet ansvaret for, at IFU aflægger regnskab for bevillingsanvendelsen inden for en fastsat frist.

Udenrigsministeriet har ikke foretaget den opfølgning på tilskudsudbetalingen til IFU, som var forudsat i administrationsaftalen. Ministeriet har bl.a. ikke indhentet dokumentation for, hvordan IFU har anvendt den seneste udbetaling, før IFU har udbetalt næste rate, som det ellers kræves i ministeriets retningslinjer for tilskud. Ministeriet har udbetalt tilskuddet uden at have et klart koncept for, hvordan IFU skulle rapportere om projekternes fremdrift. Endelig har ministeriet ikke fastsat krav til regnskabsaflæggelsen. Ifølge administrationsaftalen forpligter IFU sig til at aflægge detaljeret regnskab for aktiviteterne, enten separat eller som tillæg til sit årlige regnskab. IFU har ikke aflagt et separat regnskab for Danida Business Finance for 2017.

Udenrigsministeriet har oplyst, at ministeriet ved den første udbetaling til IFU ultimo december 2017 aftalte mundtligt med IFU, at IFU i årsrapporten for 2018 ville medtage regnskabet for hele perioden 1. september 2017 - 31. december 2018. Rigsrevisionen finder, at krav til regnskabsaflæggelse skal aftales skriftligt. Rigsrevisionen har konstateret, at regnskabet for Danida Business Finance ikke fremgår af IFU's årsrapport for 2018. Udenrigsministeriet har oplyst, at ministeriet forventer, at regnskabet vil foreligge den 30. juni 2019.

Miljø- og Fødevarerministeriet har ikke sikret en effektiv fysisk kontrol med tilskud til ordningerne Økologisk arealtilskud og Naturforvaltning

38. Landbrugsstyrelsen udbetaler tilskud fra Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikterne. Vi har revideret tilskud til ordningerne *Økologisk arealtilskud* og *Naturforvaltning*. Tilskuddene skal bl.a. styrke økologisk landbrug og sikre og forbedre bevaringsstatus for naturtyper og arter i Danmark. Rigsrevisionen vurderer, at Miljø- og Fødevarerministeriet for de 2 tilskudsområder ikke har sikret en tilstrækkelig effektiv fysisk kontrol, der lever op til EU-kravene.

Landbrugsstyrelsens udtagning af tilskud til kontrol sikrer ikke en tilstrækkelig effektiv kontrol

39. Landbrugsstyrelsen kontrollerer hvert år en stikprøve på 5 % af alle tilskud for at vurdere, om tilskuddene anvendes i overensstemmelse med betingelserne. Styrelsen har for de 2 tilskudsordninger *Økologisk arealtilskud* og *Naturforvaltning* ikke sikret, at det er de sager, som har størst risiko for fejl, der er udtaget til fysisk kontrol. Rigsrevisionen vurderer, at Landbrugsstyrelsens udtagning af tilskud til kontrol dermed ikke er tilstrækkelig effektiv og ikke lever op til EU's krav til stikprøveudtagning, hvilket medfører risiko for underkendelser fra EU.

Landbrugsstyrelsens stikprøve til fysisk kontrol skal ifølge krav fra EU både bestå af sager, der er tilfældigt udvalgt (20-25 %), og sager, der er udvalgt på baggrund af risikofaktorer (75-80 %). Den risikobaserede stikprøve af tilskud skal udtages ud fra en risikoanalyse, der identificerer relevante risikofaktorer. EU stiller krav om, at Landbrugsstyrelsen årligt skal evaluere risikofaktorerne ved at sammenligne andelen af fejl fundet ved fysiske kontroller efter henholdsvis risikobaseret og tilfældig udtagning. En effektiv fysisk kontrol afhænger af en god risikoanalyse bag kontroludtagningen, så Landbrugsstyrelsen finder en større andel fejl i de sager, der er udtaget risikobaseret. Figur 9 viser fejlprocenten ved sager udtaget tilfældigt og risikobaseret.

Økologisk arealtilskud

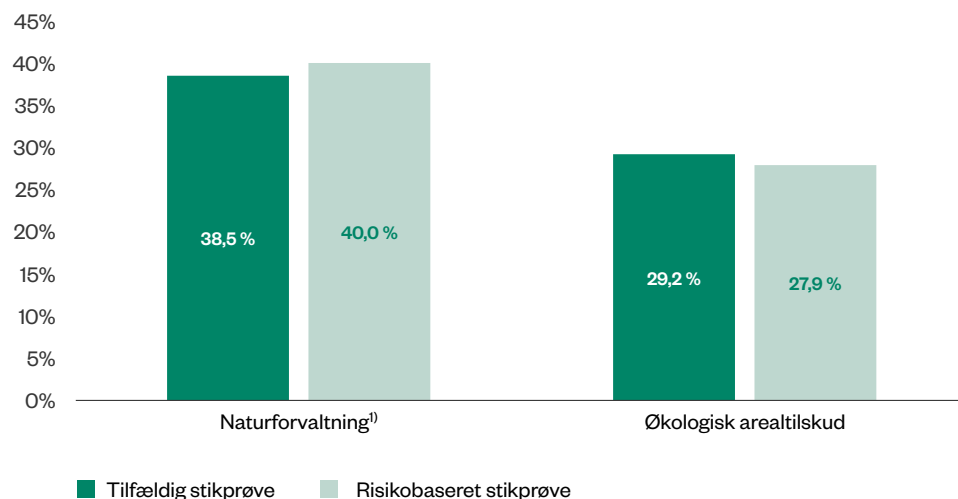
Landbrugsstyrelsen giver tilskud til omlægning til økologi, basistilskud, kvælstoftillæg og frugt- og bærtillæg. I 2018 er der givet tilsagn til *Økologisk arealtilskud* for i alt 410,2 mio. kr. Heraf kommer 307,7 mio. kr. fra EU, svarende til 75 %.

Naturforvaltning

Tilskudsordningerne under *Naturforvaltning* har til formål at sikre og forbedre bevaringsstatus for naturtyper og dyrearter i Danmark. Ordningerne har årligt bevillinger med udtagelse af 2018. I 2017 blev der givet tilsagn for 43,9 mio. kr., og i 2019 er der bevilling til tilsagn på 30 mio. kr.

Underkendelse

En underkendelse er et krav om tilbagebetaling af EU-støtte. Hvis Europa-Kommissionen ved et kontrolbesøg vurderer, at der er udbetalt EU-støtte i strid med reglerne, eller at der er foretaget utilstrækkelig kontrol, kan Kommissionen rejse krav om tilbagebetaling.

Figur 9**Fejlprocent opgjort for henholdsvis en tilfældig og risikobaseret stikprøve for ordningerne Naturforvaltning og Økologisk arealtilskud**

¹⁾ Fejlprocenten for Naturforvaltning omfatter hele projektstøtteområdet under Landdistriktsprogrammet.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Landbrugsstyrelsen.

Det fremgår af figur 9, at der stort set ikke er forskel på andelen af fejl fundet ved de fysiske kontroller, som Landbrugsstyrelsen har udført på baggrund af henholdsvis en tilfældig og risikobaseret stikprøve. Stikprøven, som er udvalgt ud fra risikoanalysen, har således ikke været mere effektiv til at fange fejl end den tilfældigt udvalgte stikprøve.

Landbrugsstyrelsen varsler konsekvent kontroller på stedet af Naturforvaltning i strid med EU-forordningen

40. Landbrugsstyrelsen udfører stedlig kontrol for alle tilskud til *Naturforvaltning* ved enten at gennemføre fysisk kontrol eller afsyning forud for udbetaling af tilskud. Styrelsen har konsekvent varslet alle kontroller på stedet. Rigsrevisionen vurderer, at konsekvent varsling er i strid med EU-forordningen og gør kontrollerne mindre effektive. Rigsrevisionen vurderer ligeledes, at det medfører risiko for underkendelser fra EU.

Formålet med kontroller på stedet er at sikre, at projekterne er gennemført i overensstemmelse med projektbeskrivelsen og kriterierne for tilskud til *Naturforvaltning*. Kontrollerne omfatter et besøg hos tilskudsmodtagerne. EU's regler for varsling af kontroller på stedet er gengivet i boks 3.

Kontroltyper

Kontroller på stedet udføres enten ved **fysisk kontrol** eller **afsyning**. Fysisk kontrol udføres for 5 % af alle tilskud forud for udbetaling. For de resterende 95 % udføres en mindre omfattende kontrol ved afsyning i forbindelse med den administrative kontrol forud for udbetaling.

Boks 3**EU's regler for varsling af kontroller på stedet**

- Kontroller på stedet kan varsles, under forudsætning af at det ikke forstyrrer kontrollerens formål eller effektivitet.
- Et sådant varsel skal begrænses til det absolutte minimum og må ikke overstige 14 dage.

Kilde: EU-forordning nr. 809/2014.

Ét af formålene med Landbrugsstyrelsens kontroller på stedet er at kontrollere, om mobile investeringer, der er givet tilskud til, er på projektområdet eller på tilsagnshavers matrikel i hele projektets levetid. En mobil investering er et flytbart element, som tilsagnshaver kan flytte rundt på projektområdet, alt efter hvor det skal bruges. En mobil investering kan fx være et drikkekar eller en fangfold til græssende dyr.

Når Landbrugsstyrelsen konsekvent varsler kontroller på stedet, får tilsagnshaver mulighed for at flytte de mobile investeringer inden kontrolbesøget og dermed rette op på forhold, der potentielt kan resultere i en reduktion i det udbetalte tilskud. Styrelsen kan dermed ikke udføre en effektiv kontrol af, om investeringerne reelt er til stede på projektområdet og anvendes til formålet. Styrelsen har endvidere i enkelte tilfælde sendt varslingsbrevene mere end 14 dage før kontrolbesøget, hvilket også er i strid med EU-forordningen.

Landbrugsstyrelsen har oplyst, at kontrollørerne fremover ikke vil varsle kontrol af projekter med mobile investeringer. Det eliminerer dog ikke risikoen for underkendelser tilbage i tid.

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet har ikke sikkerhed for, at tilskud til at fremme vedvarende energi er i overensstemmelse med hjemlen

41. Energistyrelsen har tildelt tilskud for 73 mio. kr. til kommuner til at fremme lokal accept af opstillingen af nye vindmøller på land. Styrelsen har givet 259 tilsagn om tilskud fra ordningen uden at have gennemført de interne kontroller, som skal nedbringe risikoen for fejl og svig. Fx har styrelsen ikke haft funktionsadskillelse i sagsbehandlingen, og de afgivne tilsagn har ikke været ledelsesgodkendt. Rigsrevisionen vurderer, at de manglende interne kontroller øger risikoen for, at tilskud ikke er tildelt i overensstemmelse med hjemlen og til de relevante tilskudsmodtagere.

Energistyrelsen overtog ansvaret for forvaltningen af tilskudsordningen den 1. januar 2018. Da styrelsen overtog sagerne, valgte styrelsen at behandle sagerne uden om de normale procedurer for tilskudsforvaltning og dermed uden om de interne kontroller, som styrelsen har etableret på tilskudsområdet. Styrelsen havde fokus på at behandle tilsagnsansøgninger inden den 20. februar 2018, som er fristen for at afgive tilsagn i henhold til loven. Fristen hænger bl.a. sammen med, at ordningen ophører i 2020, hvor energi-, forsynings- og klimaministerien senest den 20. februar 2020 skal have modtaget en fyldestgørende ansøgning om udbetaling af tilskud til projekter, der er gennemført i overensstemmelse med betingelserne i tilsagnet.

Tilskud til grøn ordning

Puljen er opført på finanslovens § 29.25.13.10. Tilskud til grøn ordning og administreres på baggrund af lovbekendtgørelse nr. 356 af 4. april 2019 om fremme af vedvarende energi.

Energistyrelsen har på baggrund af Rigsrevisionens kritik besluttet at gennemgå de 259 sager for at vurdere, om der er sket fejl eller besvigelser. Styrelsen forventer, at gennemgangen vil være afsluttet i 2019.

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet har ikke sikret rettidig afslutning af sager om støtte til ny teknologi på energiområdet

42. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet har ikke sikret, at sekretariatet for Det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP) har løst sine opgaver tilfredsstillende. Sekretariatet har ikke sikret, at gennemgangen af tilskudsmodtagers slutrapportering for de uafsluttede sager er dokumenteret og udført rettidigt. Sekretariatets manglende dokumentation medfører bl.a., at sekretariatet ikke har sikkerhed for, at slutrapporteringerne viser, at tilskudsmidlerne er forvaltet effektivt og ansvarligt og i overensstemmelse med de vilkår, der fremgår af de enkelte tilsagn. Endvidere har sekretariatet ikke afsluttet sagerne i tilskudssystemet TAS og bogført eventuelle annulleringer og restudbetalinger af midler i Navision Stat.

En rettidig og dokumenteret opfølgning er vigtig for en effektiv og sikker tilskudsforvaltning. Rettidig opfølgning skal bl.a. sikre, at tilskudsmodtagerne får rettidig tilbagebetaling på rapporteringerne og får udbetalt de midler, de har til gode. Det skal ligeledes sikre, at annullerede midler bliver rettidigt tilbageført til bevillingsrammen og genanvendt til andre projekter.

Ifølge en opgørelse fra sekretariatet er der 211 uafsluttede sager med et samlet tilsagsbeløb på ca. 900 mio. kr. Sagerne stammer fra perioden 2012-2018. Sekretariatet har iværksat en dokumenteret gennemgang af tilskudsmodtagernes slutrapporteringer, herunder regnskaber og revisionserklæringer, for at få sikkerhed for, at tilskudsmodtagerne har rapporteret om, at midlerne er forvaltet effektivt og ansvarligt og i overensstemmelse med vilkårene i de enkelte tilsagn. Sekretariatet har primo maj 2019 gennemgået og afsluttet 116 ud af de 211 uafsluttede sager og annulleret tilsagn for 43,1 mio. kr.

3.3. Alvorlige mangler i it-sikkerheden

43. Rigsrevisionen finder det vigtigt, at statens virksomheder prioriterer it-sikkerheden højt. It-sikkerhed er afgørende for, at statens virksomheder kan løse opgaver, der i stigende grad er afhængige af en sikker og stabil adgang til digitale redskaber og systemer. Manglende it-sikkerhed kan medføre, at virksomhederne ikke kan opretholde driften, og giver risiko for, at statens og borgernes oplysninger kan kompromitteres.

Vores revisioner af it-sikkerhed i 2018 har vist alvorlige mangler i it-sikkerheden hos Rigspolitiet, der hører under Justitsministeriet, hos Sundhedsdatastyrelsen, der hører under Sundheds- og Ældreministeriet, og hos Banedanmark, der hører under Transport-, Bygnings- og Boligministeriet. Manglerne omtales kun på et overordnet niveau, da de kan udgøre en it-sikkerhedsrisiko, indtil virksomhederne har forbedret sikkerheden. De 3 sager er uddybet nedenfor.

EUDP

Det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP) støtter ny teknologi på energiområdet. Energi-, forsynings- og klimaministerien stiller sekretariatsbistand fra Energistyrelsen til rådighed for bestyrelsen og bestyrelsesformanden i EUDP. EUDP finansieres over finanslovens § 29.02. Energi og forsyning.

Fortsat utilstrækkelig it-sikkerhed hos Rigspolitiet under Justitsministeriet

44. Rigspolitiets Koncern IT har kritiske mangler i it-sikkerheden, som bl.a. omfatter it-infrastruktur. Derudover har Rigspolitiets Koncern IT mangler i de fysiske sikkerhedsforanstaltninger, som skal sikre, at serverrummene kan modstå fx ekstrem regn og varme. Rigsrevisionen finder, at Rigspolitiet skal sikre, at risikoen for de aktuelle sårbarheder reduceres snarest. Rigspolitiets Koncern IT skal derfor have fokus på at sikre fremdriften i allerede iværksatte og planlagte tiltag, ligesom Rigspolitiets ledelse skal informeres regelmæssigt om tiltagene for at sikre fremdriften.

Rigsrevisionen har siden 2014 fulgt op på en sag om utilstrækkelig it-sikkerhed hos Rigspolitiets Koncern IT. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 49.

Rigsrevisionen vurderer, at Rigspolitiets Koncern IT har forbedret langt hovedparten af de sårbarheder, som vi konstaterede i 2014. Koncern IT har fx begrænset antallet af medarbejdere med administratorrettigheder og styrket overvågningen og logningen af it-infrastrukturen.

Vores seneste revision har dog også vist en række nye alvorlige mangler i it-sikkerheden omkring nogle af Rigspolitiets kritiske systemer. Manglerne kan fx i værste fald betyde, at politiets kritiske it-infrastruktur svigter, og at det vil tage uacceptabelt lang tid at genetablere driften. Et eventuelt svigt vil kunne påvirke politiets evne til at varetage sine opgaver, fx inden for alarmberedskab og opslag i forskellige registre i forbindelse med efterforskning.

Rigspolitiet har udarbejdet en handleplan, der skal håndtere de konstaterede mangler. Rigspolitiet har oplyst, at der kvartalsvist afrapporteres på implementeringen af handleplanen til Rigspolitiets ledelse.

Fortsat alvorlige mangler i it-sikkerheden hos Sundheds- og Ældreministeriet

45. Sundheds- og Ældreministeriet har fortsat alvorlige mangler i it-sikkerheden i den it-infrastruktur, der understøtter vigtige fagsystemer, som Sundhedsdatastyrelsen drifter hos primært Statens Serum Institut. Nogle af systemerne er bl.a. nødvendige for diagnostik, infektionsberedskab og vaccineforsyning. Andre leverer data til sundhedsanalyser og forskning. Mange af systemerne indeholder desuden følsomme persondata om patienter. På den baggrund finder Rigsrevisionen, at manglerne i it-sikkerheden er yderligere kritisable.

Rigsrevisionen finder, at Sundheds- og Ældreministeriet skal øge sin indsats for at forbedre it-sikkerheden. Rigsrevisionen finder det desuden nødvendigt, at ministeriet sikrer, at ministeriet når i mål med at modernisere it-infrastrukturen, da it-infrastrukturen har stor betydning for ministerområdets internt driftede it-systemer.

Rigsrevisionen har kritiseret mangler i it-sikkerheden hos det daværende National Sundheds-it (NSI) – nu Sundhedsdatastyrelsen – siden 2013. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 57.

Nogle af kritikpunkterne er rettet op, men vi har hvert år siden 2013 konstateret en række nye eller tidligere påpegede alvorlige mangler i it-sikkerheden, der fortsat ikke er løst.

Manglerne vedrører kun de fagsystemer, som Sundhedsdatastyrelsen drifter på ministerområdet, og ikke de eksternt rettede sundheds-it-systemer, som er driftet af eksterne it-leverandører (fx Fælles Medicinkort). Manglerne skyldes hovedsageligt forsinkelser i et projekt om opgradering af it-infrastrukturen hos Statens Serum Institut. Statens Serum Institut er ansvarlig for projektet, som er en forudsætning for, at Sundhedsdatastyrelsen kan håndtere de påpegede mangler i it-sikkerheden.

Mangler i it-sikkerheden kan fx give en øget risiko for, at fagsystemer på ministerområdet har nedbrud, hvor det kan tage lang tid at få genetableret driften. Desuden øger manglerne risikoen for, at uvedkommende, der uretmæssigt måtte være kommet forbi sikkerhedssystemerne, kan bryde ind i kritiske systemer og skaffe sig adgang til systemer og data.

Statens Serum Institut og Sundhedsdatastyrelsen er i gang med at opgradere og forny it-infrastrukturen. Koncernledelsen holdes – som minimum – kvartalsvist orienteret om fremdriften i de relaterede projekter.

It-sikkerheden hos Transport-, Bygnings- og Boligministeriet er forringet

46. Rigsrevisionens beretning fra 2015 om adgangen til it-systemer, der understøtter samfundsvigtige opgaver, pegede på en række svagheder i Banedanmarks it-sikkerhed. Svaghederne omfatter styring, kontrol og logning af de udvidede administratorrettigheder. Vores opfølgning har vist, at Banedanmark ikke har forbedret it-sikkerheden på hovedparten af de undersøgte områder. På nogle punkter er it-sikkerheden forringet, fx i forhold til logning. Det finder Rigsrevisionen kritisabelt og finder det påkrævet, at Banedanmark snarest forbedrer it-sikkerheden.

Banedanmark har en mangelfuld styring, kontrol og logning af udvidede administratorrettigheder, hvilket indebærer risiko for misbrug af rettighederne og uretmæssig adgang til Banedanmarks systemer og data. Risikoen gælder fx i forhold til interne medarbejdere og eksterne konsulenter, som har disse rettigheder, og som kan misbruge dem. Det gælder fx også i forhold til hackere, der kan overtage og udnytte de udvidede administratorrettigheder.

En bruger med udvidede administratorrettigheder har det højeste niveau af rettigheder, adgang og kontrol over en virksomheds it-systemer og data. Bl.a. kan en bruger med udvidede administratorrettigheder omgå virksomhedens sikkerhedsforanstaltninger. Derfor finder Rigsrevisionen, at Banedanmark skal begrænse det høje antal brugere (både interne medarbejdere og eksterne konsulenter) med udvidede administratorrettigheder og sikre, at rettighederne ikke kan misbruges.

Risikoen ved de konstaterede svagheder er især rettet mod Banedanmarks administrative data og systemer, men der er også en risiko for, at hackere kan overtage og udnytte administratorernes udvidede rettigheder til at komme videre ind i netværk og systemer og tilgå kritiske data.

Banedanmark har oplyst, at de har planlagt eller igangsat en række tiltag for at rette op på flere af de konstaterede svagheder. Banedanmark har desuden oplyst, at andre af de konstaterede svagheder vil indgå i Banedanmarks risikovurdering. Banedanmark vil på den baggrund overveje, om de vil implementere tiltag til løsning heraf.

3.4. U hensigtsmæssig budgetstyring af flerårige investeringsprojekter

47. Flerårige investeringsprojekter omfatter it-, bygge- og anlægsprojekter. Det kan fx være udviklingen af it-systemer, der skal understøtte statens opgaveløsning. Når vi reviderer større investeringsprojekter, undersøger vi, om budgetstyringen sikrer en pålidelig løbende information om, hvorvidt projektet gennemføres som forudsat og svarer til projektets budgetmæssige rammer. Vi undersøger bl.a., om ledelsen har etableret en hensigtsmæssig budgetlægning og budgetopfølgning for projektet i overensstemmelse med de kriterier, der er relevante for projekter af den pågældende type.

En utilstrækkelig styring giver risiko for, at projektet bliver forsinket, at projektet fordyres, eller at det leverede ikke er i overensstemmelse med aftalegrundlaget, herunder har den rette kvalitet. Konsekvenserne kan bl.a. være, at virksomheden betaler uden at have fået den forventede ydelse eller kommer til at tilkøbe ydelser eller elementer, som allerede var indeholdt i aftalegrundlaget, fordi virksomheden har manglet overblik. Beretningen indeholder en enkelt sag om budgetstyring på Forsvarsministeriets område.

Forsvarsministeriets budgetstyring af it-projekter er mangelfuld

48. Rigsrevisionen vurderer, at Forsvarsministeriets budgetstyring af 3 udvalgte it-projekter er præget af mangler, som vanskeliggør ministeriets mulighed for at følge op på projekternes omkostninger i forhold til den faktiske fremdrift.

Vi har undersøgt 9 konkrete flerårige investeringsprojekter fordelt på 6 materielprojekter og 3 it-projekter, hvoraf der for de 6 materielprojekter var tilfredsstillende systemer og processer. Vi har udvalgt de systemer og processer i Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, der har størst betydning for budgetstyringen af flerårige investeringsprojekter. Vi har undersøgt, om disse systemer og processer understøtter en hensigtsmæssig budgetlægning og budgetopfølgning.

De 9 udvalgte investeringsprojekter udgør en del af Forsvarsministeriets samlede portefølje, som består af ca. 120 investeringsprojekter. De 120 projekter havde i 2018 en samlet økonomisk ramme på 3,3 mia. kr. De 9 udvalgte investeringsprojekter havde til sammen et budget på ca. 990 mio. kr. i 2018.

Hensigtsmæssig budgetstyring af materielprojekterne, men ikke af it-projekterne

49. Forsvarsministeriet har etableret systemer og processer, der generelt understøtter en hensigtsmæssig budgetlægning og løbende budgetopfølgning for de 6 materielprojekter. Det er imidlertid ikke tilfældet i de 3 undersøgte it-projekter. Ministeriet har oplyst, at de 3 it-projekter er igangsat, før en ny it-governance for styring af it-projekter var implementeret. Revisionen har vist, at budgetstyringen er præget af mangler, der gør det vanskeligt at opnå en pålidelig løbende information om, hvorvidt udgifterne og projekternes faktiske gennemførelse forløber som forudsat og svarer til de budgetmæssige rammer. Tabel 10 viser de 3 undersøgte it-projekter hos Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse.

Tabel 10

Undersøgte it-projekter hos Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse

Projekt	Forventede udgifter	Formål med projektet
Tidsstyring	100 mio. kr.	Effektivisere planlægning, registrering og opfølgning på arbejdstid på hele Forsvarsministeriets område.
It-infrastruktur til Beredskabsstyrelsen	3,5 mio. kr.	Levere den nødvendige it-infrastruktur til Beredskabsstyrelsens lokationer, så styrelsen kan tilgå de koncernfælles systemer.
Kapacitetsplanlægning for materielvedligehold	20,5 mio. kr.	Effektivisere kapacitetsplanlægningen ved Forsvarets værksteder.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger fra Forsvarsministeriet.

Rigsrevisionen vurderer, at grundbudgetterne i it-projekterne ikke er specificeret efter delleverancer, så Forsvarsministeriet løbende kan følge op på og vurdere fremdriften i projekterne. Der er ligeledes ikke systematiske perioderegnskaber i de undersøgte it-projekter. Konsekvensen er, at ministeriet ikke i tilstrækkeligt omfang har kunnet følge op på it-projekternes omkostninger i forhold til den faktiske fremdrift.

I projektet *Tidsstyring* har kravspecifikationen været mangelfuld og overordnet. Samtidig har et eksternt review vist, at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse ikke har fulgt tilstrækkeligt op på fremdriften i projektet til at kunne vurdere projektets færdiggørelsesgrad og resttid. Styrelsen har ikke haft et retvisende økonomisk overblik over projektets forbrug, da der ikke har været opdaterede perioderegnskaber for projektet. Styrelsen har udarbejdet et revurderet budget for projektet. Det revurderede budget er på ca. 100 mio. kr., hvilket er en stigning i forhold til det oprindelige grundbudget på 38 mio. kr.

I projektet *It-infrastruktur til Beredskabsstyrelsen* er grundbudgettet lagt uden kendskab til de specifikke brugerkrav. Desuden er der ikke indgået faste aftaler med den eksterne leverandør om leverancerne, hvorfor det er vanskeligt at følge op på den faktiske fremdrift.

I projektet *Kapacitetsplanlægning for materielvedligehold* er grundbudgettet ligeledes ikke specificeret efter delleverancer, og der er ikke opdaterede perioderegnskaber.

Den mangelfulde budgetstyring af it-projekterne står i modsætning til Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses budgetlægning af materielprojekterne, der alle har grundbudgetter, som muliggør opfølgning på projekterne, ligesom styrelsens systemer og processer også understøtter en løbende budgetopfølgning.

3.5. Øvrige sager med fejl og usikkerheder

Skatteministeriets forvaltning af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag er fortsat mangelfuld

Sanktioner i opkrævningsloven

Hvis en virksomhed i 4 på hinanden følgende måneder ikke har indberettet A-skat, kan Skattestyrelsen inddrage virksomhedens registrering for A-skat, medmindre virksomheden inden inddragelsen indgiver de manglende indberetninger, jf. opkrævningslovens § 4, stk. 3.

50. Vi har fulgt op på en sag fra 2017 om virksomheders og aktionærers u hensigtsmæssige muligheder for at indberette A-skat og arbejdsmarkedsbidrag i systemet eIndkomst. På dette område havde det daværende SKAT (nu Skattestyrelsen) kun i meget begrænset omfang anvendt sanktionsmulighederne i opkrævningsloven over for virksomheder, som havde fået fastsat foreløbig A-skat og arbejdsmarkedsbidrag. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 95.

Rigsrevisionen har konstateret, at svaghederne i eIndkomst ikke er løst, og at Skatteministeriet fortsat kun i begrænset omfang anvender sanktionsmuligheden for at inddrage virksomheders registrering for A-skat, når de har fået 4 på hinanden følgende foreløbige fastsættelser. Rigsrevisionen finder dette kritisabelt.

Skattestyrelsens opfølgning på de uhensigtsmæssige indberetningsmuligheder i eIndkomst

Godskrivning af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag

Virksomheders indberetninger af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag til ældre perioder kan resultere i en modregning i virksomhedernes tidligere indberetninger af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag.

51. Skattestyrelsen har ikke implementeret en planlagt it-løsning, der kan validere indberetninger i eIndkomst. Virksomheder og aktionærer kan således fortsat indberette A-skat og arbejdsmarkedsbidrag til perioder, der går længere tilbage end 3 år. Styrelsen har ikke foretaget manuel kontrol af ældre indberetninger og har stadig ikke overblik over, om virksomhedernes indberetninger har ført til uberettigede udbetalinger eller godskrivninger. Konsekvensen er en øget risiko for svig og risiko for, at styrelsen foretager uberettigede udbetalinger eller godskrivninger. Styrelsen har oplyst, at it-løsningen flere gange er blevet udsat på grund af andre udviklingsopgaver, og at valideringen tidligst forventes at være implementeret ultimo 2019.

Skattestyrelsens opfølgning på virksomheder med foreløbige fastsættelser

52. Virksomhederne skal hver måned indberette fx A-skat for deres ansatte. Hvis virksomhederne ikke indberetter A-skat, kan Skattestyrelsen beregne et foreløbigt beløb. Den foreløbige fastsættelse kan erstattes af det faktiske beløb, hvis virksomheden efterfølgende angiver A-skat. Hvis en virksomhed i 4 på hinanden følgende måneder ikke har indberettet A-skat, kan Skattestyrelsen inddrage virksomhedens registrering for A-skat, medmindre virksomheden inden inddragelsen angiver de manglende indberetninger.

Skattestyrelsen har frem til 2018 kun i meget begrænset omfang undersøgt og inddraget virksomheders registrering for A-skat på grund af foreløbige fastsættelser. Styrelsen har fra 1. januar 2018 opprioriteret opgaven med at undersøge virksomheder med 4 på hinanden følgende foreløbige fastsættelser og sanktionere disse på tværs af skattearterne. Styrelsen har i marts 2019 udarbejdet en handleplan for at nedbringe antallet af foreløbige fastsættelser. Ultimo 2010 forventer styrelsen endvidere at have truffet afgørelse for alle virksomheder med 4 på hinanden følgende fastsættelser på tværs alle skattearter, som er opstået før den 1. januar 2018.

Konsekvensen af virksomhedernes foreløbige fastsættelser af A-skat er bl.a., at de virksomheder, der ikke efterfølgende angiver meget lave foreløbige fastsættelser, kan beholde forskellen mellem den A-skat, virksomhederne har indeholdt på vegne af medarbejderne, og Skattestyrelsens foreløbige fastsatte A-skat. Virksomhederne kan dermed beholde medarbejdernes betalte A-skat og kun blive opkrævet den eventuelt lavere foreløbige fastsættelse. Dette medfører endvidere, at lønmodtageres årsopgørelser kan blive forkerte, da den foreløbige fastsatte A-skat ikke er fordelt på cpr-numre og dermed ikke vil være registreret på årsopgørelsen.

Rigsrevisionen har konstateret, at en del virksomheder har mindst 4 foreløbige fastsættelser af A-skat, uden at virksomheden er blevet sanktioneret. Der er således eksempler på virksomheder, som har fået 22 foreløbige fastsættelser, uden at de har fået inddraget deres registrering. Skattestyrelsen har primo 2019 opgjort antallet af virksomheder med 4 foreløbige fastsættelser til 1.866. Det er et fald fra 2.235 virksomheder fra primo 2018. Styrelsens udsøgningsmetode af virksomheder med 4 foreløbige fastsættelser medtager dog ikke virksomhederne i de tilfælde, hvor virksomhederne har indberettet A-skat for den seneste måned. Det gælder, selv om virksomhederne tidligere har fået 4 foreløbige fastsættelser uden efterfølgende at angive. Disse virksomheder vil derfor ikke få inddraget deres registrering. Skattestyrelsen anvender ikke sanktionen over for virksomhederne, da styrelsen vurderer, at virksomhederne formentlig skal have vejledning eller kontrol i forhold til at angive de manglende indberetninger.

Rigsrevisionen finder, at Skatteministeriet bør sikre, at virksomhederne angiver A-skat for de måneder, hvor de har fået foreløbige fastsættelser. Det gælder også virksomheder, som har fået 1, 2 eller 3 foreløbige fastsættelser. Endvidere skal ministeriet sikre, at alle virksomheder bliver vurderet i forhold til, om registreringen for A-skat kan blive inddraget, hvis virksomhederne har fået 4 foreløbige fastsættelser.

Kobling af indberettet A-skat og årsopgørelse

Virksomhedernes indberetninger af A-skat til elndkomst bliver koblet til virksomhedernes og medarbejdernes cpr-numre. Når virksomhederne ikke indberetter A-skat indeholdt på vegne af medarbejderne, kan medarbejdernes årsopgørelser blive forkerte.

Skatteministeriet og Finansministeriet kontrollerer ikke Europa-Kommissionens beregning af Danmarks bidrag til EU

53. Skatteministeriet har i 2018 overført 18,9 mia. kr. til EU, som er Danmarks bidrag vedrørende BNI og moms. Europa-Kommissionen beregner Danmarks bidrag og de efterfølgende korrektioner på baggrund af Danmarks Statistiks opgørelse af BNI og Skatteministeriets opgørelse af momsgrundlaget.

Revisionen har vist, at hverken Skatteministeriet eller Finansministeriet kontrollerer, om de indberettede opgørelser fra Danmark vedrørende BNI og moms indgår korrekt i Europa-Kommissionens beregning af Danmarks bidrag til EU. Skatteministeriet og Finansministeriet kontrollerer, at EU's opkrævninger er korrekte i henhold til det vedtagne budget og ændringsbudgetter, men kontrollerer ikke grundlaget for de løbende korrektioner.

Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at kontrollen af de beløb, Danmark betaler til EU, bør forbedres.

Skatteministeriet mangler fortsat en funktion til håndtering af modregning i SAP 38

54. Vi har fulgt op på en sag fra 2017 om usikker forvaltning af Skattestyrelsens egne tilgodehavender, herunder manglende funktioner i debitorforvaltningen. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 36.

Optrækningsdebitorer i SAP 38

SAP 38 er Skattestyrelsens regnskabssystem på § 38. En del af debitorerne, som ikke kan håndteres i DMO eller KOBRA, føres direkte i SAP 38.

Skattestyrelsen mangler fortsat en funktion i regnskabssystemet SAP 38, som gør det muligt at modregne fx overskydende skat i den gæld til det offentlige, der er registreret i SAP 38. Konsekvensen er, at styrelsen risikører at udbetale beløb fra andre systemer, som kunne have været brugt til at dække gæld i SAP 38. Optrækningsdebitorerne i SAP 38 udgør 613 mio. kr. og består af en lang række krav, som af forskellige årsager ikke kan håndteres i Skattestyrelsens primære opkrævningsystemer Skattekontoen og KOBRA. På Skattekontoen og i KOBRA kan der foretages modregning i gælden til det offentlige. Udfordringen har eksisteret siden 2013. Rigsrevisionen finder den manglende fremdrift utilfredsstillende.

4. Sager fra tidligere beretninger, vi afslutter

55. Rigsrevisionen vurderer, at ministerierne har løst en række problemer, som vi har peget på i tidligere beretninger om revisionen af statsregnskabet. På den baggrund vurderer vi, at 7 sager kan afsluttes.

Bilag 2 giver en samlet overblik over de sager, vi følger fra tidligere beretninger om revisionen af statsregnskabet, fordi virksomhederne ikke har overholdt reglerne eller har forvaltet under med skyldige økonomiske hensyn.

Udenrigsministeriet har styrket administrationen af eksportfremmeområdet

56. Rigsrevisionen har fulgt op på en sag fra 2015, hvor Statsrevisorerne påpegede, at Udenrigsministeriet havde en mangelfuld forvaltning af eksportfremmeområdet. Ministeriets interne kontroller sikrede ikke, at faktureringsgrundlaget for eksportfremmesager var fuldstændigt, før en faktura blev fremsendt til kunden. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 9.

Udenrigsministeriet har nu videreudviklet it-systemet CRM, som understøtter grundlaget for faktureringen af eksportfremmeydelser. Systemet sikrer et bedre grundlag for fakturering. Systemet kontrollerer bl.a., at der ikke kan faktureres, før der foreligger et tilbud og en kontrakt med kunden, at der anvendes korrekt timepris, at de registrerede timer svarer til prisen på fakturaen, og at tidsregistrering er påbegyndt, efter kontrakten er indgået.

Rigsrevisionen finder samlet set, at Udenrigsministeriets kontroller nu sikrer, at en faktura ikke kan fremsendes, før faktureringsgrundlaget er i orden, og vurderer, at sagen kan afsluttes.

Patent- og Varemærkestyrelsen indregner nu relevante omkostninger i regnskabet for indtægtsdækket virksomhed

57. Rigsrevisionen har fulgt op på en sag, hvor Rigsrevisionen kritiserede, at Patent- og Varemærkestyrelsen indregnede for få omkostninger i regnskabet for indtægtsdækket virksomhed, og at styrelsen ikke havde sikret, at styrelsens indtægtsdækkede virksomhed udviste overskud eller havde dækning for omkostningerne. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2017 pkt. 10.

Patent- og Varemærkestyrelsen har på baggrund af Rigsrevisionens kritik opstillet en ny model for beregningen af omkostningerne vedrørende styrelsens indtægtsdækkede virksomhed. Rigsrevisionen vurderer, at den nye model i al væsentlighed lever op til Moderniseringsstyrelsens vejledning på området.

Den indtægtsdækkede virksomhed har et overskud på 1,6 mio. kr. i 2018.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

Danmarks Statistik har nedbragt et akkumuleret overskud under indtægtsdækket virksomhed

58. Vi har fulgt op på en sag fra 2014, hvor vi bemærkede, at det akkumulerede overskud på det indtægtsdækkede område var steget fra 4,6 mio. kr. i 2008 til 26,8 mio. kr. i 2014. Da Danmarks Statistik har monopol eller befinder sig i en monopollignende situation, skal prisen på produkterne fastsættes, så de langsigtede gennemsnitsomkostninger dækkes, men så der ikke bliver overskud set over en årrække. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 28.

Danmarks Statistik har foretaget takstreguleringer for at nedbringe det akkumulerede overskud på den indtægtsdækkede virksomhed. Ultimo 2018 udgør det akkumulerede overskud 5,5 mio. kr., hvoraf de 5 mio. kr. efter aftale med Moderniseringsstyrelsen betragtes som en buffer til sikkerhed mod fald i indtægter.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

Det Kongelige Teater har begrundet udlevering af fribilletter

59. Vi har fulgt op på en sag fra 2016, hvor Det Kongelige Teater uddelte mange fribilletter uden begrundelse. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 33.

Det Kongelige Teater har nu begrundet uddelingen af fribilletter. Uddelingen af fribilletter til udvalgte grupper og VIP-gæster er begrundet med interessenternes betydning for teatrets virke og økonomi og ud fra en markedsføringsmæssig betragtning om at tilføre teatret værdi og omtale.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

Bygningsstyrelsen har fokus på at styrke forvaltningen af byggeprojekter

60. Vi har fulgt op på en sag fra 2017 om Bygningsstyrelsens håndtering af byggeprojekter. Styrelsen udarbejdede en handlingsplan på baggrund af kritikken, og handlingsplanen skulle være fuldt implementeret ved udgangen af 2018. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 30.

Bygningsstyrelsen har i sine løbende statusrapporter til departementet oplyst, at alle initiativer i handlingsplanen er implementeret i 2018. Vi har for udvalgte aktiviteter i handlingsplanen set, at styrelsen kan dokumentere implementeringen af handlingsplanens initiativer. Vores opfølgning har vist, at styrelsen bl.a. har implementeret en ny styringsmodel, som understøtter processen og beslutningsgangene og tydeliggør roller og ansvar. Styrelsen har også optimeret værktøjer til risikostyringen, så det fremadrettet vil være en integreret del af den samlede organisation og økonomistyringen.

Vores opfølgning har også vist, at Bygningsstyrelsen fortsat har fokus på at styrke bygherrefunktionen. I mål- og resultatplanen for 2019 har styrelsen fokus på at styrke sin projektgennemførelse og risikostyring. Styrelsen har også sat mål for at udvikle og implementere en ny udbudsstrategi og mål for at forbedre kontraktstyringen.

Rigsrevisionen vil følge udviklingen i den løbende overvågning af området for bl.a. at vurdere, om Bygningsstyrelsen opnår de ønskede effekter af handlingsplanen.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

Energistyrelsen har styrket den generelle tilskudsforvaltning

61. Vi har fulgt op på en sag fra 2016, hvor vi fandt, at Energistyrelsens tilskudsadministration var utilstrækkelig. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 43.

Revisionen har vist, at Energistyrelsen siden 2016 har arbejdet målrettet med at forbedre den generelle tilskudsforvaltning. Styrelsen har bl.a. etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter disponering, udbetaling, registrering og tilsyn. Derudover har styrelsen etableret procedurer for den finansielle og faglige opfølgning.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

Danmarks Meteorologiske Instituts uhensigtsmæssige forvaltning af indtægtsdækket virksomhed vil blive løst

62. Rigsrevisionen har fulgt op på en sag om indtægtsdækket virksomhed hos Danmarks Meteorologiske Institut (DMI). Revisionen i 2014 viste, at DMI's prisliste kun var blevet pris- og lønreguleret siden 2008. DMI efterlevede dermed ikke budgetvejledningens krav om, at priserne skal baseres på de faktiske omkostninger. Sagen er senest omtalt i notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015 om beretning om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 68.

DMI's indtægtsdækkede virksomhed omfatter 3 områder: salg af timer, salg af data og salg af andre ydelser. Vores opfølgning har vist, at priserne på salg af timer er opdateret og efterlever budgetvejledningens krav til indtægtsdækket virksomhed.

Priserne på salg af data og andre ydelser er stadig fastsat på baggrund af historiske data og rabatter, der er fastsat i internationale aftaler. DMI har dog fået en bevilling på finansloven for 2019, der betyder, at DMI gradvist kan stille data og andre ydelser gratis til rådighed fra og med 2019 og frem til 2024. DMI vil dermed ikke længere sælge data og andre ydelser som indtægtsdækket virksomhed, men finansiere opgaven som en del af DMI's bevilling.

Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen, den 7. august 2019

Lone Strøm
rigsrevisor

/Yvan Pedersen
afdelingschef

Bilag 1. Metodisk tilgang

Vi reviderer udvalgte dele af ministeriernes forvaltning

Vi gennemfører hvert år et antal juridisk-kritiske revisioner og forvaltningsrevisioner som led i vores opgave med at revidere statsregnskabet. Målet med revisionerne er at opnå høj grad af sikkerhed for, at der ikke forekommer væsentlige regelbrud eller forvaltningsmangler på det reviderede emne.

Det overordnede kriterie for en *juridisk-kritisk revision* er, at emnet forvaltes i overensstemmelse med de meddelte bevillinger, love, andre forskrifter, indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det overordnede kriterie for en *forvaltningsrevision* er, at emnet forvaltes i overensstemmelse med god offentlig økonomistyring, dvs. at de forvaltningsansvarlige har gjort, hvad der er muligt og rimeligt for at efterleve almindelige principper for god offentlig økonomistyring og forvaltning, fx at fremme sparsommelighed, produktivitet eller effektivitet.

Revisionerne er planlagt, så vi kan revidere væsentlige emner i statsregnskabet i løbet af 5 år. Revisionerne har fokus på de dispositioner og aktiviteter, der genererer væsentlige indtægter og udgifter.

Hver revision er afgrænset til risikofyldte dispositioner og aktiviteter

Hver revision planlægges, så den er målrettet væsentlige og risikofyldte dispositioner, systemer eller processer. Hver revision er således afgrænset, så den ikke omfatter alle ministeriets indtægter og udgifter til emnet, men har fokus på de typer af dispositioner eller aktiviteter, som repræsenterer den største risiko for væsentlige regelbrud eller forvaltningsmangler.

Revisionerne bygger på gennemgang af dokumenter, der beskriver ministeriets forretningsgange, interviews med centrale medarbejdere og stikprøver, der kan afdække, om ministeriet i praksis lever op til kriterier om fx regeloverholdelse, sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

Vi gennemfører den revision, der er nødvendig, for at vi kan opnå høj grad af sikkerhed for, at der ikke forekommer væsentlige regelbrud eller forvaltningsmangler ved det afgrænsede emne. Vi tilpasser omfanget af revisionen og revisionshandlingerne efter, hvordan vi systematisk og effektivt kan opnå et tiltrækkeligt og egnet revisionsbevis for vores konklusion om emnet. Det kan også indebære, at vi vælger at udvide revisionen undervejs, eller at vi vælger at igangsætte en større undersøgelse af området.

En kritisk udtalelse betyder, at vi har afdækket væsentlige regelbrud eller fundet væsentlige forvaltningsmangler

Afslutningsvis vurderer vi, om der forekommer væsentlige regelbrud eller forvaltningsmangler ved det emne, vi har undersøgt. Vi udarbejder en kritisk udtalelse, hvis vi vurderer, at de konstaterede regelbrud eller forvaltningsmangler enkeltvis eller samlet set er væsentlige og har interesse for Folketinget eller offentligheden. Den kritiske udtalelse redegør for de konstaterede problemer og de realiserede eller potentielle konsekvenser, men gengiver ikke nødvendigvis vores fulde konklusion om det undersøgte emne.

Vi rapporterer den kritiske udtalelse til ministeriet i årets erklæring om ministeriets paragraf i statsregnskabet. Vi gengiver alle kritiske udtalelser i den årlige beretning om revisionen af statens forvaltning, hvor vi også omtaler andre revisioner, som vi vil orientere Statsrevisorerne om, fordi de er principielle, kritiske eller tværgående.

De emner, vi har valgt at rapportere i årets beretning, er – ud over de 3 kritiske udtalelser – sager om en række ministeriers lønforvaltning, tilskudsforvaltning, forvaltning af it-sikkerhed, budgetstyring, forvaltning af diverse skatteindtægter og forvaltning af udgifter til EU.

Undersøgelse af løn

Tabellen nedenfor viser de virksomheder, som vi har udført lønrevision hos i 2018, jf. beretningens afsnit 3.1.

	Virksomheder inden for statsregnskabet	Virksomheder uden for statsregnskabet
Udenrigsministeriet	Udenrigsministeriet	
Erhvervsministeriet	Erhvervsstyrelsen	DanPilot Vækstfonden
Skatteministeriet	SKAT (Skatteforvaltningen)	
Økonomi- og Indenrigsministeriet	Ankestyrelsen	
Justitsministeriet	Domstolsstyrelsen Kriminalforsorgen Rigspolitiet Den centrale anklagemyndighed Tilsynet med efterretningstjenesterne	
Forsvarsministeriet	Værnfælles Forsvarskommando Beredskabsstyrelsen	
Børne- og Socialministeriet	Statsforvaltningen	
Sundheds- og Ældreministeriet	Statens Serum Institut Styrelsen for Patientsikkerhed Sundhedsstyrelsen	
Uddannelses- og Forskningsministeriet	Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering	
Undervisningsministeriet	Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet – prøver, eksamen og test Styrelsen for It og Læring	Gymnasier
Kulturministeriet	Det Kongelige Bibliotek Rigsarkivet	
Miljø- og Fødevarerministeriet	Fødevarestyrelsen Naturstyrelsen	
Transport-, Bygnings- og Boligministeriet	Banedanmark Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen	Metroselskabet
Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering	
Regioner		Region Midtjylland Region Nordjylland Region Sjælland

Undersøgelse af løn til gymnasirektorer

Revisionen af løn omfatter en undersøgelse af Undervisningsministeriets tilsyn med løn til gymnasirektorer. Undersøgelsen omfatter lønudbetalinger til 30 rektorer i 2018 og 2019. Tabel nedenfor viser de gymnasier, der indgår i undersøgelsen, og hvilke gymnasier der overskrider beløbsrammer og bemyndigelser.

	Fast løn er udbetalt i overensstemmelse med love, overenskomster og andre aftaler, der gælder for aflønningen af gymnasirektorer	Cheflønstillæg er udbetalt i overensstemmelse med bemyndigelse	Resultatløn er udbetalt i overensstemmelse med bemyndigelse
Revideret i 2019			
Høje-Taastrup Gymnasium	Ja	Nej	Nej
Rønne Gymnasium	Ja	Ja	Nej
Bjerringbro Gymnasium	Ja	Ja	Nej
Faaborg Gymnasium	Ja	Ja	Nej
Frederikssund Gymnasium	Ja	Nej	Nej
Hvidovre Gymnasium & HF	Ja	Ja	Nej
Midtfyns Gymnasium	Ja	Nej	Nej
Vordingborg Gymnasium & HF	Ja	Nej	Nej
Middelfart Gymnasium & HF	Ja	Ja	Ikke undersøgt
Kalundborg Gymnasium & HF	Ja	Ja	Nej
Ordrup Gymnasium	Ja	Ja	Nej
Rødkilde Gymnasium	Ja	Ja	Nej
Esbjerg Gymnasium & HF	Ja	Nej	Nej
Birkerød Gymnasium	Ja	Ja	Nej
Haderslev Katedralskole	Ja	Ja	Nej
Espergærde Gymnasium & HF	Ja	Ja	Nej
Slagelse Gymnasium & HF	Ja	Ja	Nej
Stenhus Gymnasium & HF	Ja	Ja	Nej
Rosborg Gymnasium & HF	Ja	Ja	Nej
Næstved Gymnasium & HF	Ja	Ja	Nej
Revideret i 2018			
Virum Gymnasium	Ja	Nej	Ikke undersøgt
Roskilde Gymnasium	Ja	Ja	Ikke undersøgt
Greve Gymnasium	Ja	Ja	Ikke undersøgt
Frederiksberg Gymnasium	Ja	Ja	Ikke undersøgt
Gefion Gymnasium	Ja	Nej	Ikke undersøgt
Munkensdam Gymnasium	Ja	Ja	Ikke undersøgt
Nordsjællands Grundskole	Ja	Ja	Ikke undersøgt
Sct. Knuds Gymnasium	Ja	Ja	Ikke undersøgt
Silkeborg Gymnasium	Ja	Ja	Ikke undersøgt
Vestfyns Gymnasium	Ja	Nej	Ikke undersøgt

Bilag 2. Sager, vi følger fra tidligere beretninger om revisionen af statsregnskabet

Bilaget viser 43 sager, som vi følger fra tidligere beretninger til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet.

Vi følger sagerne, indtil ministerierne og virksomhederne har løst problemerne.

Beretningens kapitel 2 og 3 omtaler 4 opfølgningssager, hvor vores opfølgning har vist nye eller fortsatte problemer, som vi vil gøre Statsrevisorerne opmærksom på.

Beretningens kapitel 4 omtaler 7 sager, som vi vurderer kan afsluttes.

De øvrige sager vil blive omtalt i en kommende beretning om revisionen af statens forvaltning, hvis vi enten finder, at sagerne giver anledning til kritik, eller hvis vi vurderer, at sagen kan afsluttes.

Ministerområde	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
Beskæftigelsesministeriet	Arbejdstilsynets rapportering om opfyldelse af mål, der er fastsat i politisk aftale	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 154. Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 45. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	Forvaltning af indtægtsdækket virksomhed i Danmarks Meteorologiske Institut	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 209. Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 68. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statens forvaltning i 2018, pkt. 62. 	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	Gebyradministration i sekretariatet for Energitilsynet	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 192. Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 64. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	Energistyrelsens opkrævning af gebyrer	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 118. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 42. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	Energistyrelsens administration af tilskud	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 119. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 43. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statens forvaltning i 2018, pkt. 61. 	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	Energistyrelsens administration af tilskud til el-intensive virksomheder	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 75. Notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018, pkt. 31. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.

Ministerområde	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	Forebyggelse af hackerangreb hos GEUS	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, afsnit 4.1. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 52. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Erhvervsministeriet	Risici vedrørende DanPilots økonomi	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 39. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 12. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Erhvervsministeriet	Patent- og Varemærkestyrelsens indregning af omkostninger for indtægtsdækket virksomhed	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 29. Notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018, pkt. 10. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statens forvaltning i 2018, pkt. 57. 	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
Finansministeriet	Statens Indkøbsprogram	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 42-65. Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 6. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Finansministeriet	Stillingskontrollen	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 66-77. Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 7. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Finansministeriet	Statens Administrationskontroller på lønområdet	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 27. Notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018, pkt. 9. 	Sagen følges i regi af beretning til Statsrevisorerne om lønforvaltningen i staten (nr. 14/2018).
Forsvarsministeriet	Forsvarskommandoens sanering af lagre	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 144. Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 53. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Forsvarsministeriet	Manglende risiko- og beredskabsstyring af it-anvendelsen i Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 135. Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 35. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 57. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 18. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 44. Notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018, pkt. 18. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Forsvarsministeriet	Styring af byggeprojekter	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 42. Notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018, pkt. 16. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.

Ministerområde	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
Justitsministeriet	Kriminalforsorgens vagtplanlægning	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2011, pkt. 190. Notat til Statsrevisorerne af 12. marts 2013, pkt. 30. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 227. Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 38. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 113. Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 31. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 48. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 15. 	Sagen følges i regi af beretning til Statsrevisorerne om vagtplanlægning i statslige institutioner (nr. 6/2014)
Justitsministeriet	It-sikkerheden i Rigs- politiets DNA-register	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 222. Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 35. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Justitsministeriet	It-sikkerheden i Rigs- politiets Koncern IT	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 135. Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 49. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statens forvaltning i 2018, pkt. 44. 	Rigsrevisionen vil følge sagen.
Kirkeministeriet	Medarbejdere i stifterne havde fuld råderet over lønsystemet	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 183. Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 58. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Kirkeministeriet	Forebyggelse af hacker- angreb hos Folkekirkens It	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, afsnit 4.1. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 52. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Kulturministeriet	Det Kongelige Teaters uddeling af fribilletter	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 92. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 33. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statens forvaltning i 2018, pkt. 59. 	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
Kulturministeriet	Forebyggelse af hacker- angreb hos Slots- og Kulturstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, afsnit 4.1. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 52. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Miljø- og Fødevarer- ministeriet	Fødevarestyrelsens opkrævning af gebyrer	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 105. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 40. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Miljø- og Fødevarer- ministeriet	Forebyggelse af hacker- angreb hos den tidligere Landbrugs- og Fiskeri- styrelse og SVANA	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, afsnit 4.1. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 52. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.

Ministerområde	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
Miljø- og Fødevarerministeriet	Den tidligere Landbrugs- og Fiskeristyrelses administration af tilskud	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 168. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 60. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Miljø- og Fødevarerministeriet	Den tidligere Landbrugs- og Fiskeristyrelses administration af Grundbetaling	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 172. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 64. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Miljø- og Fødevarerministeriet	Landdistriktsfondens regnskab for 2017	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 113. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 40. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Skatteministeriet	Skatteministeriets udfordringer på inddrivelsesområdet	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2008, pkt. 157-163. Notat til Statsrevisorerne af 9. marts 2010, pkt. 14. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2009, pkt. 164-167. Notat til Statsrevisorerne af 25. februar 2011, pkt. 52. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2010, pkt. 93-95. Notat til Statsrevisorerne af 6. marts 2012, pkt. 13. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2011, pkt. 181. Notat til Statsrevisorerne af 12. marts 2013, pkt. 26. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2012, pkt. 206. Notat til Statsrevisorerne af 3. marts 2014, pkt. 24. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 109-113. Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 34-37. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 110-115. Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 24. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 94. Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 23. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 127-132. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 45. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 84-90. Notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018, pkt. 34. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statens forvaltning i 2018, pkt. 9-15. 	Rigsrevisionen vil følge sagen.

Ministerområde	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
Skatteministeriet	Opgørelse af og overholdelse af sagsbehandlingstider i SKAT	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 98. Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 24. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Skatteministeriet	SKATs forvaltning af refusion af udbytteskat	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 134. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 47. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 96-98. Notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018, pkt. 36. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Skatteministeriet	SKATs forvaltning af moms	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, pkt. 136. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 48. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Skatteministeriet	SKATs system for afregning af moms med andre EU-lande	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 116. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 43. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Skatteministeriet	SKATs forvaltning af registreringsafgift på leasingområdet	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 94. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 35. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Skatteministeriet	SKATs overholdelse af reglerne om rentetilskrivning	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 83. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 36. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statens forvaltning i 2018, pkt. 16-19. 	Rigsrevisionen vil følge sagen.
Skatteministeriet	Risici forbundet med det nye inddrivelsessystem	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 91. Notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018, pkt. 36. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Skatteministeriet	SKATs forvaltning af A-skat og arbejdsmarkedsbidrag	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 95. Notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018, pkt. 36. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Skatteministeriet	It-sikkerhed i SKAT	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 99-101. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 36. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Sundheds- og Ældreministeriet	It-sikkerheden hos National Sundheds-it (NSI)	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 162. Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 57. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statens forvaltning i 2018, pkt. 45. 	Rigsrevisionen vil følge sagen.

Ministerområde	Forhold, der skal følges	Sagens omtale	Bemærkning
Transport-, Bygnings- og Boligministeriet	Bygningsstyrelsens styring af byggeprojekter	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2017, pkt. 71. Notat til Statsrevisorerne af 29. november 2018, pkt. 30. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statens forvaltning i 2018, pkt. 60. 	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
Udenrigsministeriet	Forvaltning af eksportfremmeområdet	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2015, pkt. 65. Notat til Statsrevisorerne af 17. januar 2017, pkt. 9. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statens forvaltning i 2018, pkt. 56. 	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.
Undervisningsministeriet	Overholdelse af regler for timelærere/Større engangsudbetalinger i staten	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, afsnit 3.1. Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 6. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2016, afsnit 4.2. Notat til Statsrevisorerne af 12. januar 2018, pkt. 59. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Undervisningsministeriet	De statslige selvejende institutioners anvendelse af finansielle sikringsinstrumenter	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2011, pkt. 258-259. Notat til Statsrevisorerne af 12. marts 2013, pkt. 55. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2013, pkt. 191-192. Notat til Statsrevisorerne af 22. januar 2015, pkt. 70. 	Sagen omtales ikke i denne beretning.
Økonomi- og Indenrigsministeriet	Danmarks Statistik har akkumuleret overskud under indtægtsdækket virksomhed	<ul style="list-style-type: none"> Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statsregnskabet for 2014, pkt. 122. Notat til Statsrevisorerne af 23. december 2015, pkt. 28. Beretning til Statsrevisorerne om revisionen af statens forvaltning i 2018, pkt. 58. 	Rigsrevisionen vurderer, at sagen kan afsluttes.

Bilag 3. Ordliste

Bevillingslov	Folketinget giver staten lov til at afholde udgifter og opkræve skatter via bevillingslovene. Bevillingslovene består af finansloven, der indeholder bevillinger for et finansår, og tillægsbevillingsloven, der indeholder ændringer af bevillingerne efter finanslovens vedtagelse.
Effektivitet	Virksomhederne skal løse opgaverne effektivt, hvilket betyder, at de skal minimere de resurser og omkostninger, der medgår til at opfylde de tilsigtede virkninger og opnå den effekt, der er målet med opgaverne.
Erklæring	<p>Erklæringen indeholder vores vurdering af statens eller et ministerområdes regnskab. Standardkonklusionen er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at regnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med bevillingslovene og statens regnskabsregler • at staten/ministeriet i alle væsentlige henseender har overholdt bevillingerne og disponeringsreglerne. <p>Vi tager forbehold for standardkonklusionen, hvis vi vurderer, at der er væsentlige fejl og mangler. Erklæringen vil indeholde en fremhævelse, hvis vi vil gøre læseren opmærksom på forhold, der ikke påvirker vores konklusion. Erklæringen kan endvidere bestå af en kritisk udtalelse om resultaterne af vores juridisk-kritiske revision eller vores forvaltningsrevision.</p>
Forvaltningsmangel	Der er tale om en forvaltningsmangel, hvis virksomheden ikke fuldt ud har taget skyldige økonomiske hensyn. Det kan fx være dispositioner, der er økonomisk uhensigtsmæssige, eller svagheder i systemer eller processer, der indebærer, at de ikke understøtter sparsommelighed, produktivitet eller effektivitet. For at vurdere, om der foreligger en forvaltningsmangel, tager revisor udgangspunkt i almindelige principper og faglige forventninger til god offentlig økonomistyring og forvaltning med hensyn til sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.
Forvaltningsrevision	<p>Vi undersøger, om ministerierne har taget skyldige økonomiske hensyn ved driften og forvaltningen af de virksomheder og midler, der er omfattet af deres del af statsregnskabet, jf. rigsrevisorlovens § 3, dvs. vi undersøger, om ministerierne har en hensigtsmæssig ledelse og styring, der fremmer sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.</p> <p>Vi reviderer emnet ved at sammenholde det med kriterier, vi opstiller på baggrund af de regler, der gør sig gældende på det konkrete område. Vi undersøger også årsagerne til eventuelle afvigelser. Vi sammenfatter resultaterne af revisionen i en konklusion, der har grundlag i et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis.</p>
Hjemmel	<p>Alle virksomhedernes dispositioner og afgørelser skal have materiel hjemmel, dvs. at de skal være forankret i en anerkendt retskilde, fx en bekendtgørelse. For visse dispositioner og afgørelser, der er særligt indgribende over for borgerne, fx skatteopkrævning, gælder et skærpet krav om hjemmel i lov. Andre typer dispositioner, fx almindelige indkøb, der kan anses for at være en del af den nødvendige drift, kan derimod gennemføres uden eksplicit hjemmel i en bestemmelse i en anerkendt retskilde. Princippet indebærer desuden, at en bestemmelse i en bestemt retskilde, fx en bekendtgørelse, ikke kan anvendes til at træffe afgørelser, som strider imod højere rangerende regler, fx love vedtaget af Folketinget.</p> <p>Virksomhederne skal også have bevillingsmæssig hjemmel til at afholde udgifter og opkræve indtægter. Folketinget giver ministerierne hjemmel til at afholde udgifter og opkræve indtægter via de årlige bevillingslove, dvs. finansloven og tillægsbevillingsloven. Bevillingslovene sætter sammen med disponeringsreglerne rammerne for, hvordan virksomhederne kan disponere, herunder formål, opgaver og beløbsmæssige rammer for hver bevilling.</p>

Høj grad af sikkerhed	Høj grad af sikkerhed betyder, at revisor har høj, men ikke absolut sikkerhed for sin konklusion. Udtrykket anvendes især til at beskrive det niveau af sikkerhed, som revisor efter omstændighederne bør opnå som grundlag for sin konklusion om, hvorvidt emnet er i overensstemmelse med de relevante kriterier, der følger af gældende ret, eller kriterier for god offentlig økonomistyring og forvaltning. Vi anvender ikke kvantitative estimater for, om vi har opnået sikkerhed i forbindelse med vores juridisk-kritiske revisioner og forvaltningsrevisioner. Den sikkerhed, vi opnår, har grundlag i et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis, vores vurderinger af, om revisionsbeviset er overbevisende, og den logiske sammenhæng mellem vores forskellige observationer og delkonklusioner og den samlede konklusion. De iboende begrænsninger ved en revision betyder, at vi almindeligvis ikke kan opnå absolut sikkerhed.
It-sikkerhed	<p>It-sikkerhed har til formål at beskytte kritiske og følsomme data og it-systemer.</p> <p>Virksomhedernes styring af it-sikkerheden skal tilgodes 3 overordnede krav: tilgængelighed, fortrolighed og integritet.</p> <p>It-sikkerheden omfatter bl.a. sikker og pålidelig drift, fysisk sikkerhed (fx beskyttelse mod vand- og brandskade) og kontrol af adgang til systemer, data og netværk.</p>
Juridisk-kritisk revision	<p>Ved en juridisk-kritisk revision undersøger vi, om statens virksomheder disponerer i overensstemmelse med gældende ret, dvs. at vi undersøger, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen i opgavens løbetid, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, jf. rigsrevisorlovens § 3.</p> <p>Vi reviderer emnet ved at sammenholde det med kriterier, vi opstiller på baggrund af de regler, der gør sig gældende på det konkrete område. Vi undersøger også årsagerne til eventuelle afvigelser fra kriterierne, og vi analyserer konsekvenserne af konstaterede regelbrud. Vi sammenfatter resultaterne af revisionen i en konklusion, der har grundlag i et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis. Juridisk-kritiske revisioner skal fremme en sikker og lovmæssig forvaltning.</p>
Produktivitet	Virksomhederne skal have fokus på at sikre produktivitet, hvilket betyder, at de skal få mest ud af de resurser, de har til rådighed. Produktivitet siger noget om forholdet mellem de resurser, der er anvendt, og omfanget af de ydelser, der er opnået. Virksomhederne kan bl.a. sikre produktivitet ved at tilpasse resurserne til behovet og udnytte resurserne bedst muligt.
Regelbrud	<p>Der er tale om regelbrud, hvis en disposition ikke er i overensstemmelse med reglerne, fx at en disposition ikke er i overensstemmelse med bevillingen, love, og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.</p> <p>Et regelbrud kan skyldes fejl eller uregelmæssigheder. En uregelmæssighed er en forsætlig handling eller udeladelse med et retsstridigt resultat. Svig er en uregelmæssighed, der består i frembringelse af urigtige eller vildledende informationer.</p>
Sparsommelighed	Virksomhederne skal udvise sparsommelighed ved at minimere deres omkostninger. De resurser, virksomhedernes anvender (personale, bygninger, maskiner, materialer mv.), bør være tilgængelige i rette tid, i en passende kvalitet og kvantitet og til den bedste pris.
Udtalelse	En udtalelse er et særligt afsnit i erklæringen. Udtalelsen vedrører vores juridisk-kritisk revision eller en forvaltningsrevision af et udvalgt område. Udtalelsen handler således om forhold, der ligger ud over erklæringens konklusion om regnskabets rigtighed og bevillingsoverholdelsen. Vi udarbejder en kritisk udtalelse, hvis revisionen afdækker væsentlige bemærkninger, som vi vurderer har interesse for Folketinget eller offentligheden. En kritisk udtalelse angiver, hvad vi konkret har undersøgt, og hvilke resultater vi er nået frem til.
Virksomhed	<p>Begrebet virksomhed bruges i denne beretning om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forvaltningsenheder inden for et ministerområde, hvis ledelse er budget- og regnskabsmæssigt ansvarlig for én eller flere hovedkonti på bevillingslovene, jf. regnskabsbekendtgørelsens § 3 • enheder, der ikke er omfattet af statsregnskabet, men som falder under rigsrevisorlovens § 2, stk. 1, nr. 2-4 • tilskudsmodtagere, hvis årlige regnskab er omfattet af rigsrevisorlovens § 4.

Væsentlighed

Væsentlighed i en juridisk-kritisk revision eller en forvaltningsrevision er en sammenfattende betegnelse for de aspekter, der indgår, når revisor overvejer, om potentielle eller konstaterede fejl og mangler bør tillægges betydning, når revisor planlægger relevante revisionshandlinger, formulerer sin konklusion eller formidler resultaterne af revisionen. Et forhold kan anses for at være væsentligt, hvis viden om forholdet sandsynligvis vil kunne påvirke Statsrevisorernes og Folketingets beslutninger. Væsentlighed omfatter 3 generelle aspekter:

- Et forhold kan være væsentligt som følge af den økonomiske betydning (sagens beløbsmæssige størrelse), der fx kan bestå af potentielle tab som følge af regelbrud.
  - Et forhold kan have en karakter, der i sig selv betyder, at forholdet er væsentligt (sagens natur). Der kan fx være tale om et særligt alvorligt regelbrud, som efterfølgende kan rejse spørgsmål om ansvar.
  - Et forhold kan også være væsentligt som følge af den sammenhæng, det optræder i (sagens kontekst), idet der fx kan være en særlig offentlig eller politisk bevågenhed af betydning for Statsrevisorernes og Folketingets rapportering.
-